ТИПОВІ НОРМАТИВИ

зі спеціальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій Івано-Франківської області, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Івано-Франківської області
Протокол № 5 від 18.11.2016р.

м. Івано-Франківськ

1. Загальні положення

Нормативи зі спеціальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій Івано-Франківської області, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту (далі – Нормативи) призначені для підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях, працівників підприємств, установ та організацій, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Нормативи розроблені відповідно до вимог:

Кодексу цивільного захисту України від 2 жовтня 2012р. № 5403-VI;

ДСТУ 5058:2008 «Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення»;

постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»;

наказу ДСНС України від 19.02.2016р. № 83 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях»;

типової програми спеціальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій Івано-Франківської області, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Нормативи розраховані на підготовку працівників, що входять до складу об’єктових і територіальних спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Нормативи розглянуті і схвалені педагогічною радою, затверджені начальником навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області і погоджені начальником управління з питань цивільного захисту Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

2. Укладачі збірника нормативів: начальник циклу практичної підготовки обласних та міста Івано-Франківська курсів удосконалення керівних кадрів підполковник служби цивільного захисту Павелко А.Й., т.в.о. завідувача обласного методичного кабінету Кудрицький І.В., майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та міста Івано-Франківська курсів удосконалення керівних кадрів Курилович В.М.

3. Організаційно-методичні вказівки.

3.1. Спільні нормативи відпрацьовуються з працівниками підприємства, установи, організації у складі навчальних груп (формувань цивільного захисту).

3.2. Спільні нормативи є обов’язковими для всіх спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту.

3.3. Спеціальні нормативи відпрацьовуються з працівниками, що входять до складу відповідних спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту з врахуванням специфіки діяльності, наявності спеціальної техніки та обладнання.

3.4. До виконання цих Нормативів залучаються працівники, які пройшли теоретичний і практичний курс підготовки, інструктаж з безпеки праці, періодичний медичний огляд та допущені до роботи із спорядженням, обладнанням, технікою і механізмами.

3.5. Для відпрацювання цих Нормативів використовуються лише справна техніка і механізми, справне і випробуване обладнання, засоби, пристрої та інструмент. Техніка укомплектовується обладнанням, інструментом, пристроями та засобами, укладеними і закріпленими на штатних місцях.

3.6. Працівники, які залучаються до виконання цих нормативів мають бути одягнуті у спецодяг відповідно до пори року.

3.7. Відпрацювання нормативу, що передбачає запуск двигуна внутрішнього згоряння технічного засобу, при температурі повітря нижче 5 ^{o}C проводиться після попереднього прогріву двигуна.

3.8. При несприятливих погодних умовах нормативи на відкритій місцевості не відпрацьовуються (температура повітря вище +30 ^{o}C або нижче « – » 20 ^{o}C, ожеледиця, гроза, сильні опади або вітер).

3.9. Виконання працівниками цих Нормативів розпочинається з моменту подачі команди (сигналу) і триває до завершення виконання всіх елементів спеціальної вправи. Відлік часу здійснюється за секундоміром.

3.10. Спеціальна вправа вважається виконаною, якщо у визначеній цими Нормативами послідовності виконано всі елементи навчальної вправи та не перевищено нормативний час на оцінку «задовільно».

3.11. Виконання цих Нормативів негайно припиняється у випадку порушень безпеки праці, які можуть призвести до травмування працівників, або допущення помилок, що можуть призвести до аварій, поломок техніки, механізмів, обладнання.

3.12. Оцінювання результатів здійснюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» шляхом порівняння часу, за який працівники виконали спеціальну вправу, з нормативним часом, відведеним для її виконання.

3.13. У випадку, коли один і той самий норматив відпрацьовується декілька разів, оцінка визначається за найкращим отриманим результатом.

3.14. Загальна оцінка виконання працівниками декількох індивідуальних або групових нормативів у складі формування визначається з оцінок, одержаних за виконання кожного нормативу:

«відмінно», якщо не менше 90 % перевірених нормативів оцінені позитивно, при цьому більше 50 % нормативів оцінені на «відмінно»;

«добре», якщо не менше 80 % перевірених нормативів оцінені позитивно, при цьому більше 50 % нормативів оцінені не нижче «добре»;

«задовільно», якщо не менше 70 % нормативів оцінені позитивно, а при оцінці з трьох нормативів позитивно оцінені два, один з них - не нижче «добре»;

«незадовільно», якщо не виконано умови на оцінку «задовільно», а також у випадку, коли допущено порушення безпеки праці, які могли призвести до травмування працівника, або помилки, що могли призвести до аварій, поломок техніки, механізмів та обладнання.

3.15. Результати виконання цих Нормативів, як один із показників використовуються для визначення загального рівня готовності працівників підприємства, установи, організації до дій у надзвичайних ситуаціях.

4. Розподіл нормативів

№ з/п	Найменування категорій працівників	Номери нормативів
1.	Працівники, що не входять до складу спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту	1-8, 11-14, 18-23
2.	Керівники та заступники керівників підприємств, установ, організацій (крім дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів)	1-8, 11-14, 18-23, 55-57, 79
3.	Керівники та заступники керівників дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів	1-8, 11-14, 18-23
4.	Керівний склад територіальних та об’єктових спеціалізованих служб цивільного захисту	1-24, 55-57, 79
5.	Рятувальні формування	1-24, 27-31, 36, 55-57, 74-76
6.	Протипожежні спеціалізовані служби, пожежні формування	1-24, 74-84, 99-101
7.	Формування радіаційної та хімічної розвідки	1-24, 86-92
8.	Формування дозиметричного і хімічного контролю	1-24, 89-92
9.	Пости радіаційного та хімічного спостереження	1-24, 87-92
10.	Формування спеціальної обробки території та споруд	1-24, 97, 99-105
11.	Пункти санітарної обробки (стаціонарні)	1-24, 93
12.	Пункти санітарної обробки (пересувні, польові)	1-24, 107, 108, 117, 119
13.	Пункти спеціальної обробки одягу (стаціонарні)	1-24, 94

14.	Пункти спеціальної обробки одягу (пересувні, польові)	1-24, 107, 117, 118
15.	Пункти спеціальної обробки транспорту (стаціонарні)	1-24, 95
16.	Пункти спеціальної обробки транспорту (пересувні, польові)	1-24, 96-98, 102-106
17.	Пункти спеціальної обробки рухомого складу залізничного транспорту *	1-24, 97
18.	Формування спеціальної обробки залізничних шляхів *	1-24
19.	Формування спеціальної обробки авіатранспорту *	1-24, 97
20.	Аварійно-технічні (аварійно-відновлювальні) служби та формування з електромереж *	1-24
21.	Аварійно-технічні (аварійно-відновлювальні) служби та формування з газових мереж *	1-24, 25-26
22.	Аварійно-технічні (аварійно-відновлювальні) служби та формування з водопровідно-каналізаційних мереж *	1-24, 26
23.	Аварійно-технічні (аварійно-відновлювальні) служби та формування з теплових мереж *	1-24, 26
24.	Формування з відновлення доріг та мостів	1-24, 44-52
25.	Формування інженерної розвідки	1-24, 28, 29
26.	Інженерні формування	1-24, 28, 30, 32-57
27.	Формування механізації робіт *	1-24, 28, 30, 32-57
28.	Технічні, ремонтно-відновлювальні формування *	1-24, 51-54, 55, 56
29.	Спеціалізовані служби транспортного забезпечення, транспортні формування	1-24, 55, 56
30.	Спеціалізовані служби захисту сільськогосподарських тварин та рослин	1-24, 97, 109, 110
31.	Формування ветеринарної розвідки	1-24
32.	Формування захисту сільськогосподарських тварин *	1-24, 97, 109
33.	Формування фітопатологічної розвідки	1-24
34.	Формування захисту сільськогосподарських рослин *	1-24, 97, 110
35.	Об’єктові медичні спеціалізовані служби, медичні (санітарні) формування	1-24, 68-71
36.	Територіальні медичні спеціалізовані служби, територіальні медичні формування *	1-24, 68, 69, 72
37.	Формування епідеміологічної розвідки *	1-24, 68, 69, 73
38.	Спеціалізовані служби, формування охорони громадського порядку	1-24, 55, 56
39.	Спеціалізовані служби зв’язку та оповіщення, формування зв’язку	1-24, 58-66

40.	Формування з обслуговування захисних споруд	1-24, 111, 112
41.	Чергово-диспетчерські служби	1-24
42.	Пункти видачі засобів радіаційного та хімічного захисту	1-24, 85
43.	Спеціалізовані служби та формування матеріально-технічного забезпечення	1-24, 115-118
44.	Спеціалізовані служби та формування речового забезпечення	1-24, 115-118
45.	Спеціалізовані служби та формування продовольчого забезпечення	1-24, 114-118
46.	Мобільні (рухомі) пункти харчування	1-24, 113-118
47.	Спеціалізовані служби та формування підвозу води	1-24
48.	Спеціалізовані служби та формування захисту продовольства та води	1-24, 97

Примітка: * - крім зазначених нормативів, працівниками, що входять до зазначених служб і формувань відпрацьовуються дії, щодо правильності застосування спеціальної техніки, машин і механізмів підприємства (установи, організації) для виконання робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

5. Нормативи виконання спеціальних вправ.

Умови виконання нормативів	Оцінка			Помилки, які знижують оцінку на 1 бал	Помилки, за які виставляється оцінка «незадовільно»
	Відмінно	Добре	Задовільно		
ЗАГАЛЬНІ НОРМАТИВИ					
Норматив № 1. Збір працівників за сигналом «Оголошено збір!».					
Транспорт і табельне майно знаходяться у місцях постійного зберігання. Час на збори: А) в робочий час	Раніше планового часу на 10%	Час плановий	Пізніше планового часу не більше ніж на 10%	Відсутні більше 10% працівників	1. Відсутні більше 30 % працівників. 2. Збір працівників перевищив планові показники більше ніж на 10 %.
Б) в неробочий час	Раніше планового часу на 10%	Час плановий	Пізніше планового часу не більше ніж на 10%		
Норматив № 2. Визначення розміру лицьової частини протигазу. Визначення росту шолом-маски і підготовка протигазу до роботи.					
Працівник стоїть перед столом, на якому розкладені шолом-маска ГП-5 (або ГП-7), фільтропоглинаючі коробки, сантиметрова стрічка (кравецький метр), таблиця визначення росту шолом-маски. За командою керівника працівник відпрацьовує норматив в наступній послідовності: 1. Вимірює свою голову, визначає розмір і вибирає шолом-маску. 2. Після огляду пригвинчує коробку до шолом-маски.	1 хв	1 хв 30 с	2 хв	Порушено послідовність операцій	1. Неправильно підібраний ріст шолом-маски. 2. Після складання протигаз не випробуваний на герметичність.

Норматив № 3. Надягання фільтруючого протигазу.					
Працівники знаходяться в навчальному містечку (підготовленому навчальному місці у навчальному класі). Протигази в «похідному положенні». Керівник заняття подає команду «Гази!» Працівники надягають протигази.	10 с	11 с	12 с	1. При надяганні протигаза, якого навчають не закрив очі і не затаїв дихання 2. Після надягання протигаза, працівник не зробив різкий видих. 3.Шолом-маска надіта так, що окуляри не доводяться проти очей.	1. Шолом-маска надіта з перекосом, при якому зовнішнє повітря може проникнути під шолом-маску. 2. При надяганні порвана шолом-маска.
Норматив № 4. Надягання респіратора					
Працівники знаходяться в навчальному містечку (Підготовленому навчальному місці у навчальному класі). Респіратори в сумках. Керівник заняття подає команду «Респіратори надіти!» Працівники надягають протигази.	8 с	9 с	10 с	1. Неправильно підігнаний респіратор. 2. Немає щільності прилягання респіратора до обличчя.	При надяганні респіратора порвана тасьма чи допущені інші пошкодження респіратора, що виключають його використання.
Норматив № 5. Виготовлення і надягання ватно-марлевої пов'язки					
Працівники знаходяться за столами, на яких розкладений матеріал для виготовлення пов'язок. За командою «Ватно-марлеві пов'язки виготовити і надягти!» працівники виготовлюють пов'язки і по мірі готовності надягають їх. Фіксується час кожного учасника.	2 хв	2 хв 30 с	3 хв	Пов'язка слабо закріплена.	1. Неправильно виготовлена пов'язка. 2. Неправильно одягнута пов'язка.
Норматив № 6. Надягання протигазу на дитину.					

Група вишикувана у дві шеренги в потилицю один одному. Для задньої шеренги (дорослих) подається команда «Гази!» , за якою працівники надягають особисті протигази. За командою «Протигаз на дитину надіти!» працівники надягають протигази на дітей. Час зараховується від моменту подачі команди «Протигаз на дитину надіти!»	16 с	17 с	18 с	Лицева частина протигазу одягнута так, що окуляри не знаходяться навпроти очей (з перекосом)	1. Лицева частина протигазу одягнута з перекосом, зовнішнє повітря може проникнути під маску. 2. Неправильно підігнана шолом-маска або несправний протигаз (немає клапану видиху). 3. При надяганні лицева частина протигазу була розірвана.
Норматив № 7. Надягання протигазу на ураженого.					
Працівник знаходиться в протигазі та в рукавичках біля ураженого зі сторони голови. Протигаз потерпілого в похідному положенні. За командою «Протигаз на ураженого одягти!» працівник надягає протигаз на ураженого.	16 с	17 с	18 с	Лицева частина протигазу одягнута так, що окуляри не знаходяться навпроти очей (з перекосом)	1. Лицева частина протигазу одягнута з перекосом, зовнішнє повітря може проникнути під маску. 2. Неправильно підігнана шолом-маска або несправний протигаз (немає клапану видиху). 3. При надяганні лицева частина протигазу була

					розірвана.
Норматив № 8. На тривалість безперервного перебування в протигазі					
Норматив відпрацьовується на навчаннях або під час спеціальних тренувань. Час зараховується від моменту подачі команди «Гази!» До команди «Протигази зняти!»	1 година для жінок до 34 років і для чоловіків до 39 років. 30 хв для жінок 30-35 років і для чоловіків 40-60 років. При виконанні нормативів без фізичного навантаження час знаходження в протигазах збільшується в 2 рази.			1. Зняття протигаза до подачі відповідної команди. 2.Неправільно підігнана шолом-маска або несправний протигаз (немає клапану видиху).	
Норматив № 9. Одягання спеціального захисного одягу та протигазу					
Працівники знаходиться на незараженій місцевості. Спеціальний захисний одяг (костюм Л-1) в «похідному» положенні. За командою «Захисний одяг одягнути», «Гази»: покласти інструмент, або притулити його до будь-якої опори; зняти спорядження та головний убір; вийняти із сумки, розгорнути та покласти костюм на землю; надіти штани від костюма та застібнути хлястики; перекинути шворки через плечі хрест - навхрест та пристебнути їх до штанів;	4 хв	4 хв 20 с	5 хв 10 с	Не повністю виконані операції при одяганні захисного одягу; не одягнений імпрегнований підшоломник; допущено помилки, які знижують оцінку на один бал	Не застібнутий клапан на шиї, або не опущені рукави поверх рукавиць; допущено помилки, які визначають оцінку "незадовільно" при виконанні

надіти куртку та відкинути капюшон; застібнути проміжний хлястик куртки; надіти поясний ремінь та спорядження; надіти сумку для протигаза; скласти в сумку для перенесення костюма головний убір та надіти її; надіти підшоломник; надіти капюшон; розправити куртку на грудях та під підборіддям; завернути навколо шиї шийний хлястик та застібнути його; надіти рукавиці, обхопивши резинкою зап'ястя рук; надіти петлі рукавів на великі пальці; взяти інструмент.				при надяганні протигаза	нормативу
Норматив № 10. Знімання спеціального захисного одягу та протигазу					
Працівники вийшли із зараженої місцевості. Спеціальний захисний одяг (костюм Л-1) в «бойовому» положенні. За командою «Захисний одяг зняти»: покласти інструмент, або притулити його до будь-якої опори; зняти спорядження та головний убір; вийняти із сумки, розгорнути та покласти костюм на землю; надіти штани від костюма та застібнути хлястики; перекинути шворки через плечі хрест - навхрест та пристебнути їх до штанів; надіти куртку та відкинути капюшон; застібнути проміжний хлястик куртки; надіти поясний ремінь та спорядження; надіти сумку для протигаза; скласти в сумку для перенесення костюма головний убір та надіти її; надіти підшоломник; надіти капюшон;	4 хв	4 хв 20 с	5 хв 10 с	1. Допущено одне торкання одягу забрудненими (зовнішніми) поверхнями захисного одягу. 2. Порушена послідовність зняття захисного одягу.	1. Протигаз (фільтрувальний) був знятий швидше за захисний одяг. 2. Допущено торкання незахищеної шкіри забрудненими (зовнішніми) поверхнями захисного одягу.

розправити куртку на грудях та під підборіддям; завернути навколо шиї шийний хлястик та застібнути його; надіти рукавиці, обхопивши резинкою зап'ястя рук; надіти петлі рукавів на великі пальці; взяти інструмент.					
Норматив № 11. Заповнення сховища (укриття).					
Група працівників, 30 чол., знаходиться на віддалі 30 м від входу в сховище (укриття). За командою працівники бігом спрямовуються до сховища (укриття) і укриваються.	3 хв	4 хв	5 хв	Керівник має право змінити час виконання нормативу в залежності від числа тих, хто навчається, віддалі до захисної споруди, пропускної спроможності входів і характеру підходу до них (сходові прольоти, пандус і т.д.)	
Норматив № 12. Укриття в сховищах (укриттях) за сигналами оповіщення					
Працівники знаходяться на робочих місцях (в цеху, установі, навчальному закладі і т. Д.). Подається сигнал «Повітряна тривога!». За цим сигналом працівники виконують дії щодо зупинки устаткування, передбачені відповідною інструкцією, розробленою адміністрацією, і бігом спрямовуються до найближчого сховища (укриття).	8 хв	10 хв	12 хв		
	Нормативний час наведено за умови, якщо сховище (укриття) знаходиться на відстані 300 м від вкривати. Керівник має право змінити час виконання нормативу в залежності від віддаленості сховища (укриття), а також від обсягу робіт по зупинці обладнання.				
Норматив № 13. Трасування прямої ділянки щілини					

Трасування відпрацьовується на території навчального містечка або іншому приміському місці. Місце для щілини визначено, а необхідний інструмент і матеріал підготовлено заздалегідь. За командою керівника двоє працівників: забивають кілки, натягують трасувальні шнури, вздовж яких лопатами відривають канавки. Довжина щілини 10 м.	5 хв	6 хв	7 хв		
Норматив № 14. Дії за спалахом ядерного вибуху					
За обумовленим сигналом або команді «Спалах справа (зліва, спереду, ззаду): А) Працівники, що знаходяться на території, залягають, а при наявності поблизу (2-3 кроках) природних укриттів використовують їх. Б) При пересуванні на автомобільному транспорті, водій зупиняє транспорт, ставить його на гальмо, вимикає двигун і пригинається нижче вітрового скла, пасажири пригинаються або лягають на підлогу транспортного засобу.	3 с 4 с	4 с 5 с	5 с 6 с	1. Не використані захисні властивості місцевості і інженерних споруд. 2. Не заховані кисті, не піднятий комір одягу.	1. На відкритій місцевості навчаємий не ліг головою в бік, протилежний вибуху. 2. навчає мий не заліг на місцевості або не зайняв природне укриття.
Норматив № 15. Дії за сигналом «Радіаційна небезпека»					
Працівники знаходиться на відкритій місцевості або поблизу техніки, інженерних споруд. Засоби захисту при них. Подається сигнал «Радіаційна небезпека». При діях на місцевості, відкритій техніці працівники одягає респіратори, захисний одяг (засоби захисту шкіри), рукавиці. При наявності на віддалі 5 -10 м сховищ або інших укриттів, закритої техніки, працівники надягають респіратори, займає сховище (укриття), зачиняє двері (люки, жалюзі) та вмикає систему колективного захисту. 1. При діях на місцевості, відкритій техніці: покласти інструмент, або притулити				1. Не повністю закриті двері (жалюзі, люки) або бокове скло автомобіля. 2. Не ввімкнено систему колективного захисту та бортовий прилад радіаційної розвідки (у разі їх	1. При наявності поблизу сховищ, техніки, працівники не використали їх. 2. Не застебнутий клапан на шиї або не опущені рукави поверх рукавиць..

до опори; зняти головний убір, або на підборідному ремені відкинути його назад; дістати з протигазової сумки респіратор, надіти на обличчя так, щоб закрити підборіддя та ніс; одягнути захисний одяг (засоби захисту шкіри); одягнути захисні рукавиці; одягнути петлі рукавів на великі пальці кистей рук; взяти інструмент. 2. При наявності на відстані 5-10 м сховищ або закритої техніки: надіти респіратор; зайняти сховище, зачинити двері, люки, жалюзі і увімкнути систему колективного захисту та бортовий прилад радіаційної розвідки (при їх наявності).				наявності). 3. Кінці носового стискача респіратора не притиснуті до носа. 4. Не повністю виконані окремі операції при надяганні захисного одягу. 5. Не надягнений імпрегнований підшоломник.	
При діях на місцевості, відкритій техніці					
індивідуально	3 хв	3 хв 20 с	4 хв		
ланка, пост, відділення	3 хв 20 с	3 хв 40 с	4 хв		
загін, команда, група, бригада, пункт	4 хв	4 хв 20 с	5 хв 10 с		
При наявності в 5-10 м від розташування сховищ					
індивідуально	31с	34 с	41 с		
ланка, пост, відділення	34 с	37 с	44 с		
загін, команда, група, бригада, пункт	40с	45с	55с		
Норматив № 16. Дії за сигналом «Хімічна тривога»					
Працівники знаходиться на відкритій місцевості, або поблизу техніки, інженерних споруд. Засоби захисту при них. Подається сигнал «Хімічна тривога» При діях на місцевості, відкритій техніці працівники одягають протигази, захисний одяг (засоби захисту шкіри) та ведуть спостереження за місцевістю. При наявності на віддалі 5-10 м сховищ або закритої				1. Не повністю закриті двері, жалюзі і люки у техніці. 2. Особовий склад не веде спостереження за	1. Залишилися незахищеними окремі частини тіла, обмундирування або взуття при одяганні плаща у

техніки, особовий склад одягає протигази, займає сховище, зачиняє двері (люки, жалюзі) та вмикає систему колективного захисту. При подальших діях в умовах заражених місцевості та повітря подається команда «Захисний одяг одягнути». За цією командою особовий склад, не знімаючи протигаза, одягає захисні панчохи, рукавиці та плащ в рукави. За сигналом «Хімічна тривога»: 1. При діях на місцевості, відкритій техніці: надіти протигаз; одягнути захисний одяг (засоби захисту шкіри); присісти та продовжити вести спостереження за місцевістю. 2. При наявності на відстані 5-10 м від розташування підрозділу сховищ, або закритої техніки: надіти протигаз; взяти шанцевий інструмент; зайняти сховище, зачинити двері, люки, опустити жалюзі та увімкнути систему колективного захисту. *При подальших діях на зараженій місцевості виконується норматив «Одягання спеціального захисного одягу та протигазу».*				місцевістю. 3. Допущені помилки, що знижують оцінку на 1 бал при виконанні нормативу №1.	вигляді накидки. 2. Не увімкнено систему колективного захисту (там, де вона є). 3. Допущені помилки, які визначають оцінку «незадовільно» при виконанні нормативів з одягання протигазу і захисного одягу.
При діях на місцевості, відкритій техніці					
індивідуально	35 с	40 с	50 с		
ланка, пост, відділення	40 с	45 с	55 с		
загін, команда, група, бригада, пункт	45 с	50 с	1 хв		
При наявності в 5-10 м від розташування сховищ					
індивідуально	25 с	27 с	32 с		
ланка, пост, відділення	21с	24 с	41 с		
загін, команда, група, бригада, пункт	34 с	37 с	44 с		
Для подальших дій в умовах зараженої місцевості і повітря:					
на відкритій місцевості					
індивідуально	3 хв	3 хв 20 с	4 хв		

ланка, пост, відділення	3 хв 20 с	3 хв 40 с	4 хв 30 с		
загін, команда, група, бригада, пункт	4 хв.	4 хв 20 с	5хв10с		
у сховищах або закритих машинах					
індивідуально	5 хв	5 хв 30 с	6 хв 30 с		
ланка, пост, відділення	6 хв	6 хв. 30 с	8 хв.		
Норматив № 17. Підготовка до подолання зараженої ділянки місцевості					
Формування здійснює марш. Засоби захисту знаходяться при працівниках. Визначена заражена ділянка місцевості. Начальник зупиняє формування, шикує працівників біля машин та ставить завдання на подолання зараженої ділянки. Працівники проводять герметизацію техніки, накривають майно. Після підготовки техніки, викають систему колективного захисту та прилади радіаційної і хімічної розвідки (там де вони встановлені), одягають захисні комплекти в машинах.. ***керівник формування:*** зупиняє колону, шикує працівників та ставить завдання на подолання зараженої ділянки місцевості; встановлює порядок використання засобів захисту, швидкість руху, дистанцію між машинами; виконує команду щодо використання індивідуальних засобів захисту, яку він подав своєму формуванню; ***водії:*** виконують команду про порядок використання індивідуальних засобів захисту (згідно з умовами та порядком, визначеними при виконані нормативів з одягання протигазу та захисного одягу); зачиняють двері, вікна кабін, люки та опускають жалюзі техніки та автомобілів; вмикають систему колективного захисту; ***інші працівники:*** готують прилади радіаційної та хімічної розвідки до				1. Не закріплено тент або не повністю закриті вікна, двері, люки, штори бронетехніки і автомобілів. 2. Не накрите майно. 3. Не вказано швидкість руху підрозділу через заражену ділянку та інтервали між машинами. 4. Допущено помилки, які знижують оцінку на один бал при виконанні нормативів з одягання протигазу і захисного одягу.	1. При постановці завдання не визначено або визначено помилково порядок використання засобів захисту. 2. Не ввімкнено систему колективного захисту та прилади радіаційної і хімічної розвідки (там, де вони встановлені). 3. Допущено помилки, які визначають оцінку «незадовільно» при виконанні нормативів з одягання протигазу і захисного одягу .

роботи (там де вони встановлені); проводять укриття майна, продовольства та води; виконують команду щодо порядку використання засобів захисту (згідно з умовами та порядком, визначеними при виконані нормативів з одягання протигазу та захисного одягу); закривають задні клапани тентів автомобілів (у закритій техніці — включають систему колективного захисту). *Примітка:* *1.Час відраховується від моменту закінчення постановки задачі до доповіді начальника про готовність до подолання зараженої ділянки місцевості.* *2.Після виконання нормативу особовий склад вишукується для перевірки правильності виконання нормативу з одягання засобів захисту.*					
ланка, пост, відділення ***загін, команда, група, бригада, пункт***	7 хв 50 с 9 хв 40 с	8 хв 30 с 10хв 30 с	10 хв 13 хв 40 с		
Норматив № 18. Часткова спеціальна обробка (дезактивація) при зараженні радіоактивними речовинами					
Працівники у складі ланки в засобах захисту шкіри і протигазах. Засоби санітарної обробки і дезактивації підготовані. За командою «До часткової спеціальної обробки приступити!» працівники протирають оснащення, засоби захисту і взуття ганчір'ям, зволоженим дезактивуючим розчином (водою) чи підручними засобами. Використане ганчір'я збирають у герметичні мішки. Знімають засоби захисту і проводять санітарну обробку: ретельно миють чистою водою руки, обличчя, шию, прополіскують рот, горло. Виконання нормативу завершується доповіддю командира формування про завершення обробки.	15 хв	16 хв	17 хв	1. Не витримана встановлена послідовність дій. 2. Після завершення дезактивації не протерті на сухо оброблені засоби. 3. Використане ганчір'я не запаковане у герметичні мішки.	1. Пошкоджено засоби захисту. 2. Не дотримані вимоги безпеки, внаслідок чого можливе ураження працівника.
Норматив № 19. Часткова спеціальна обробка (дегазація і дезінфекція) при зараженні отруйними речовинами чи біологічними засобами					

Працівники у складі ланки в засобах захисту шкіри і протигазах. Засоби санітарної обробки і дегазації (ИПП, ИДП) підготовані. Вид забруднення названий. За командою «До часткової спеціальної обробки приступити!» працівники проводять дегазацію (дезінфекцію) оснащення, обробляють засоби захисту використовуючи ИДП і ганчір'я. Використане ганчір'я збирають у герметичні мішки (спалюють). Знімають заражені засоби захисту шкіри і в протигазах відходять на 10 м в навітряну сторону. За допомогою ИПП обробляють лицеву частину протигазу, шию і кисті рук та знімають протигаз. . Виконання нормативу завершується доповіддю командира формування про завершення обробки.	16 хв	17 хв	19 хв	1. Не витримана встановлена послідовність дій. 2. Після завершення дегазації (дезінфекції) не протерті на сухо оброблені засоби. 3. Використане ганчір'я не запаковане у герметичні мішки (не спалене).	1. Пошкоджено засоби захисту. 2. Не дотримані вимоги безпеки, внаслідок чого можливе ураження працівника.
Норматив № 20. Накладення первинної пов'язки на різні ділянки тіла (голову, грудну клітку, ліктьовий і плечовий суглоби, колінний і гомілковостопний суглоби, кисть).					
Перев'язувальний матеріал та інші засоби надання першої медичної допомоги знаходяться поруч з працівником. Час виявлення рани не враховуються (Допускається бинтування поверх одягу). Виконання вправи завершується накладанням пов'язки При накладенні пов'язки: А) чепчиком на голову Б) спіральної на груди при відкритому пневмотораксі В) на плечовий, ліктьовий, колінний і гомілковостопний суглоби Г) хрестоподібної на кисть.	 2 хв 30 с 3 хв 1 хв 50 с 2 хв	 2 хв 50 с 3 хв 20 с 2 хв 2 хв 10 с	 3 хв 10 с 3 хв 40 с 2 хв 10 с 2 хв 20 с	1. Неправильне положення бинта в руках працівника. 2. Пов'язка накладена слабо (сповзає) 3. При накладенні пов'язки утворюються «кишені», складки 4. Пов'язка не закріплена вузлом над раною.	Порушена стерильність перев'язувального матеріалу. Надто туга пов'язка, що порушує кровообіг.
Норматив № 21. Накладення гумового кровоспинного джгута на стегно (плече).					
Працівник знаходиться біля ураженого, тримаючи джгут в руках.	25 с	30 с	35 с	1. Надмірне перетягування	неправильне накладення джгута,

Уражений лежить. Виконання нормативів закінчується закріпленням джгута і позначенням часу його накладення.				кінцівки джгутом. 2. Накладення джгута на невідповідну ділянку. 3. Накладення джгута на голе тіло без підкладки. 4. Не записано час накладення джгута. 5. Не проведений контроль пульсу на периферичній судині.	що може викликати повторну кровотечу, що загрожує «ураженому», ослаблення або сповзання джгута.
Норматив № 22. Накладення закрутки за допомогою косинки та інших підручних засобів на стегно (плече).					
Працівник стоїть біля «ураженого» тримаючи закрутку в руках. «Уражений» лежить. Виконання нормативу закінчується закріпленням закрутки і позначенням часу її накладання.	45 с	50 с	55 с	Те саме, що і при накладанні джгута	Те саме, що і при накладанні джгута
Норматив № 23. Накладення шин з підручного матеріалу					
«Уражений» сидить (лежить) на землі, а той, якого навчають працює в зручному для себе становищі: а) при переломі плечової кістки шина накладається на одяг (час підготовки шини входить в норматив) б) при переломі кісток передпліччя попереднього накладення пов'язки не потрібно. Після накладення шини, рука підвішується на косинку (бинт, ремінь) в) при переломі стегнової кістки шина накладається з фіксацією трьох суглобів г) при переломі кісток гомілки шиною фіксується колінний і гомілковостопний суглоби.	 4 хв 2 хв 40 с 4 хв 45 с 4хв	 4 хв 30 с 3 хв 10 с 5 хв 30 с 5хв	 5 хв 3 хв 40 с 6 хв 6 хв	1. Недостатньо підігнана шина. 2. При накладенні шини, необережне поводження з кінцівкою. 3. Недостатня фіксація шини. 4. Порушення послідовності дій при накладенні шини.	Накладена шина не дає необхідної іммобілізації (нерухомості) пораненої кінцівки.

Норматив № 24. Підготовка і застосування шприц-тюбика					
«Уражений» (манекен) лежить. Працівник в надітому протигазі готує і застосовує шприц-тюбик «ураженого». Виконання нормативу закінчується проколом голкою верхнього одягу «ураженого», введенням вмісту шприц - тюбика, витяганням шприц - тюбика і приколюванням його до одягу «ураженого» з лівого боку (комірця). Виконання вправи проводиться на навчальних шприц тюбиках, заповнених водою.	10 с	15 с	20 с		1. Мандреном не проколота внутрішня оболонка, що розділяє порожнину тюбика і порожнину голки. 2. Антидот введений після 25-30 сек від початку виконання нормативу 3. Пальці розтиснуті на тюбику до виймання голки.
СПЕЦІАЛЬНІ НОРМАТИВИ					
Норматив № 25. Відключення аварійної ділянки газопроводу					
Працівники одягнуті у спеціальний одяг і вишикувані. Шлангові протигази та інструмент підготовлені до застосування і знаходяться поблизу газового колодязя. Люк колодязя відкритий. За командою «Засувку аварійного газопроводу закрити!» працівники приступають до роботи. Завершується виконання нормативу доповіддю керівника ланки про виконання завдання.	18 хв	20 хв.	23 хв	1. Перед початком роботи не проведено визначення загазованості колодязя. 2. При наявності газу колодязь не провітрений;	Робота в колодязі без шлангового протигазу та без сигнальної мотузки.
Норматив № 26. Відкривання колодязя та відключення комунальних мереж (води, газу, теплопостачання)					

Працівники одягнуті у спеціальний одяг і вишикувані. Шлангові протигази та інструмент підготовлені до застосування і знаходяться поблизу газового колодязя. Люк колодязя закритий. За командою «Засувку аварійного водо- (газо-) проводу закрити!» працівники відкривають колодязь, закривають засувки (в сухих і не загазованих колодязях). Доповідь керівника ланки про виконання завдання. при діаметрі трубопроводів до 150 мм: при діаметрі трубопроводів до 200 - 250 мм:	 15 хв 20 хв	 18 хв 22 хв	 20 хв 25 хв	При закриванні кришка колодязя встановлена неправильно.	1. Порушені вимоги безпеки. 2. Кришка колодязя не встановлена.
Норматив № 27. Розбирання завалу					
Працівники одягнуті у спеціальний одяг і вишикувані. Ланка з табельним майном шикується біля стіни будинку над приямком заваленого аварійного виходу. За командою «До розбирання завалу приступити!» працівники проводять розбирання завалу. вручну (висота завалу 1 м): з використанням засобів механізації (висота завалу 1,5 м):	 40 хв 20 хв	 50 хв 25 хв	 1год 30 хв		1. Працівники не знають порядку виконання робіт. 2. Не вміють застосовувати засоби механізації.
Норматив № 28. Витягування із завалу крупних елементів (вагою до 1 т) важільною лебідкою з переміщенням їх на відстань до 5 м					
Вправу виконують 2 особи. Обслуга закріплює тяговий механізм на висоті не менше 15 см від землі та на відстані 10 м від завалу. Закріплює канат за елемент, витягує його і переміщує. Початок: подано команду «До витягування приступити». Закінчення: елемент витягнутий та переміщений.	10 хв	11 хв	12 хв		Робота ручками переднього і заднього ходу тягового механізму здійснювалась одночасно.
Норматив № 29. Розвідка сховищ і укриттів					
Вправу виконують 6 осіб. На ділянці дії відділення (обслуги) розташовано 2 сховища. Відділення (обслуга) розташовується за 100 м від сховищ (укриттів). За командою визначаються стан входів, аварійних виходів, збирачів повітря та інших елементів споруд, найбільш зручні місця з улаштування отворів у захисній споруді. Встановлюється зв’язок з тими, хто в укритті.	22 хв	28 хв	35 хв		

Визначається приблизний об’єм робіт і орієнтовна потреба у силах для їх виконання. Складається картка інженерної розвідки зі схемою. Початок: подано команду «До розвідки сховищ приступити». Закінчення: доповідь про закінчення розвідки і подання картки інженерної розвідки					
Норматив № 30. Відкопування оголовку аварійного виходу					
Працівники одягнуті у спеціальний одяг і вишикувані. Ланка з табельним майном шикується біля заваленого оголовку аварійного виходу. За командою «До відкопування оголовку аварійного виходу приступити!» працівники проводять відкопування оголовку аварійного виходу сховища. вручну (висота завалу 1 м): з використанням засобів механізації (висота завалу 1,5 м):	40 хв 30 хв	45 хв 35 хв	50 хв 55 хв		1. Працівники не знають порядку виконання робіт. 2. Пошкоджений оголовок (люк). 3. Вихід звільнений неповністю. 4. Не вміють застосовувати засоби механізації.
Норматив № 31. Відривання приямка біля стіни сховища вручну					
Вправу виконують 2 особи. За командою обслуга відриває приямок біля стіни сховища розміром по низу 1,2 х 1,7 м і завглибшки 2 м (ґрунт III категорії, лопата, лом, кирка, мотика). Початок: подано команду: «До виконання завдання приступити». Закінчення: приямок відрито.	2 год 35 хв	2 год 45 хв	3 год 15 хв		
Норматив № 32. Подавання повітря у завалене сховище.					
Компресорна станція і пневмоінструмент до роботи підготовлені. Обслуга одягнута у спеціальний одяг і знаходиться з пневмоперфоратором поблизу компресорної станції у 20-ти м від місця роботи. За командою водій-компресорник запускає компресорну станцію і слідкує за її роботою; компресорники пробурюють отвір у залізобетонному перекритті товщиною 40 см					

через завал і встановлюють обсадну трубу. Початок виконання нормативу за командою: “Подати повітря у сховище”. Закінчення виконання нормативу: отвір пробурений, обсадна труба встановлена. Завал з уламків залізобетонних і бетонних конструкцій 65%. Обслуга компресорної станції – 3 чол., компресорна станція з пневмоперфоратором – 1, обсадна труба – 1, кувалда – 1 При висоті завалу 1 м: При висоті завалу 2 м:	 25 хв 50 хв	 30 хв 58 хв	 35 хв 1 год. 10 хв		
Норматив № 33. Буріння отворів для подавання повітря у завалене сховище					
Компресорна станція і пневмоінструмент до роботи підготовлені. Обслуга (одягнута у спеціальний одяг) з бурильним молотком вишикувана поблизу компресорної станції у 20 м від місця роботи. За командою водій-компресорник запускає компресорну станцію і слідкує за її роботою; компресорник пробурює отвір діаметром 46 мм у залізобетонній стіні: Обслуга – 2 чол., компресорна станція – 1, бурильний молоток – 1. при товщині стіни 0,5 м при товщині стіни 1,0 м при товщині стіни 1,5 м	 5 хв 12 хв 20 хв	 6 хв 13 хв 22 хв	 7 хв 14 хв 24 хв		
Норматив № 34. Пробивання отворів у загороджувальних конструкціях захисних споруд розміром 0,7× 0,7 м.					
Компресорна станція і пневмоінструмент до роботи підготовлені. Обслуга з пневмоінструментом вишикувана поблизу компресорної станції на відстані 20 м від місця роботи. За командою водій-компресорник запускає компресорну станцію і слідкує за її роботою; компресорники пробивають отвір за допомогою пневмоінструменту: Обслуга – 3 чол., компресорна станція – 1, відбійні молотки – 2.					

при товщині залізобетонного перекриття 40 см при товщині цегляної стіни 80 см при товщині бетонної стіни 60 см	1год. 30хв 1год 1год	1год. 40хв 1год. 10хв 1год. 10хв	1год. 50хв 1год. 20хв 1год. 20хв		
Норматив № 35. Подрібнення залізобетонних конструкцій у завалі при допомозі бетоноломів					
Компресорна станція і пневмоінструмент до роботи підготовлені. Обслуга з пневмоінструментом вишикувана поблизу компресорної станції у 20 м від місця роботи. За командою водій-компресорник запускає компресорну станцію і слідкує за її роботою; компресорники подрібнюють конструкцію в одному перетині. Обслуга – 3 чол., компресорна станція – 1, бетоноломи. Початок виконання нормативу за командою: “До дроблення конструкції приступити”. Закінчення виконання нормативу: плита роздроблена в одному перетині. *Примітка:* час на різання прутів конструктивної і несучої арматури до нормативу не входить. Залізобетонна плита перекриття типу пустотілої типової конструкції ПТК-59-12 Залізобетонна, попередньо напружена ребриста плита перекриття типу П-3	 9хв. 20 с 13 хв.15с	 10хв. 20 с 14 хв 25с	 12хв. 25 с 17хв 15с		
Норматив № 36. Укріплення стіни будівлі, що загрожує обвалом, двома простими дерев’яними підкосами					
Обслуга з 2-х чоловік з інструментом вишикувана на відстані 20 м від стіни, що загрожує обвалом у зоні безпечного видалення. Елементи для пристрою підкошування заготовлюються з підручних матеріалів. Обслуга – 2 чол. сокира теслярська – 1, пила дворучна –1 (Урал-2), підручні матеріали з дерева: бруси діаметром не менше 8 см по малому боку (залежно від ваги конструкції) довжиною 3 м – 2 шт.; дошки, бруса товщиною не менше 30 мм, довжиною 4 м – 3 шт.; коли довжиною 0,5 м і діаметром 8-10 см – 2-3 шт. За командою особовий склад обслуги обробляє і підганяє	13 хв	14 хв 30 с	17 хв 30 с		

елементи підкосів, закріплює у місцях зімкнення з підлогою. Схема укріплення стіни підкосом 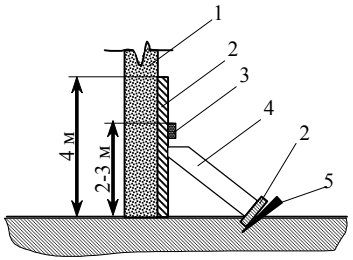 1 – стіна; 2 – дошка; 3 – стропний брус; 4 – опорна колода; 5 – клин. Початок виконання нормативу за командою: “До обладнання підкосів приступити”. Закінчення виконання нормативу: стіна надійно закріплена.					
Норматив № 37. Заміна бура перфоратора на долото відбійного молотка із зміною букс					
Моторист в одному метрі від мотоперфоратора. За командою моторист знімає бур, згвинчує гайки кріплення корпусу ударно-поворотного механізму (УПМ), знімає корпус, змінює буксу, надягає і кріпить корпус УПМ та встановлює долото. Початок: подано команду «Бур на долото замінити». Закінчення: завершення роботи із заміни.	3 хв 10 с	3 хв 45 с	4 хв 15 с	Слабо затягнуті гайки кріплення корпусу УПМ	Допущений перекос корпусу УПМ і букси відносно поршня.
Норматив № 38. Розгортання компресорної станції і підготовка її інструменту до роботи					
Компресорна станція у транспортному положенні. Майно, інструмент і шланги в укладці на машині. Обслуга вишикувана перед компресорною станцією. Обслуга – 4 чол., компресорна станція з комплектом пневмоінструменту (ПР-10м). За командою “Компресорну станцію розгорнути” обслуга приступає до розгортання компресорної станції. Водій-компресорник проводить контрольний огляд станції,	10 хв	12 хв	16 хв	Не працює один пневмоінструмент	Компресорна станція не забезпечує робочий тиск повітря при непрацюючому пневмоінструменті.

компресорники знімають з машини інструмент, шланги, під'єднують пневмоінструмент і перевіряють його працездатність. Час на виконання нормативу зараховується з моменту подання команди до доповіді командира обслуги про готовність до виконання завдання. *Примітка:* Норматив виконується з під'єднанням трьох пневмоінструментів: бетонолома, молотка і перфоратора через одиничні шланги довжиною 20 м.					
Норматив № 39. Перерізання за допомогою дискоріза та металевого прута діаметром 10 мм					
За командою запускається двигун і проводиться перерізання металевого прута діаметром 10 мм, вимикається двигун. Початок: подано команду «До роботи приступити». Закінчення: момент перерізання прута. Примітка. Вправа вважається виконаною, якщо перерізання проведено з дотриманням правил безпеки праці	20 с	30 с	45 с		
Норматив №40. Різання металевих профілів і арматурної сталі у залізобетонних конструкціях шліфувальними машинами та бензорізом					
Інструмент (шліфувальна машина, бензоріз дисковий) підготовлений до роботи і підключений до енергетичної установки. За командою різчик здійснює різання металевих профілів та арматурної сталі. Початок: подано команду: «До виконання завдання приступити». Закінчення: розрізи здійснено п'ять розрізів арматури діаметром 14 мм два розрізи сталевої труби діаметром 150 мм по одному розрізу двотавра № 14-16	 1 хв. 45 с 10 хв. 5 с 3 хв. 18 с	 1хв. 55 с 10 хв. 55 с 3 хв. 38 с	 2 хв. 15 с 12 хв. 55 4 хв. 13 с		
Норматив № 41. Підготовка бензопили до роботи					
Провести контрольний огляд; змастити ведучу зірочку шини; надягти на шину пильний ланцюг і поставити її у робоче положення; перевірити натягування пильного ланцюга, наповнити бензобак пальним, а резервуар у стійці рами (редуктор у мотопили «Урал») – мастилом; заповнити карбюратор	5 хв	10 хв	15 хв		

пили паливом; запустити двигун і прогріти його протягом 2 хв. на холостих оборотах; перевірити роботу двигуна на малих і середніх оборотах; зупинити двигун.					
Норматив № 42. Валка дерев					
Моторист з працюючою мотопилою знаходиться поблизу дерева, що спилюють . Звальщики – у готовності до звалювання дерева валочними вилками (валочними клинами – для дерев діаметром більше 30 см). Норматив вважається виконаним правильно, якщо дерево впало у заданому напрямку. Моторист – 1 Звальщики – 2 Бензопила – 1. час виконання при діаметрі дерева:					
20-30 см	7 хв	9 хв	11 хв		
31-40 см	9 хв	11 хв	13 хв		
41-50 см	11 хв	13 хв	15 хв		
Норматив № 43. Розкряжування дерева на сортаменти					
Моторист – 1 Бензопила – 1. Провести 5 розрізань час виконання, при діаметрі дерева:					
20-30 см	8 хв	9 хв	10 хв		
31-40 см	12 хв	14 хв	16 хв		
41-50 см .	14 хв	16 хв	18 хв		
Норматив № 44. Планування ділянки місцевості бульдозером					
Майданчик середньої розрізненості розміром 10 х 20 м. Бульдозер знаходиться біля майданчика, двигун заведений і прогрітий. Ґрунт середньої твердості. Початок: подано команду «До робіт приступити». Закінчення: доповідь про завершення робітОбслуга – 2 чол.,. бульдозер на базі трактора Т-100МТП типу ДЗ-54 – 1	32 хв	35 хв	42 хв		

ДЗ-27С, ДЗ-110	33 хв.	38 хв.	43 хв.		
Норматив № 45. Планування майданчика автогрейдером					
Спланувати 500 м-^{3} ґрунту автогрейдером ДЗ-14 (ДЗ-98) або ДЗ-31 зі зрізанням бугрів, заповненням впадин до 0,2 м і переміщенням ґрунту на відстань до 5 м. Початок: подано команду «До робіт приступити». Закінчення: доповідь про завершення робіт ДЗ-14 (ДЗ-98), ДЗ-31 при ґрунтах					
І групи	38 хв	43 хв.	53 хв.		
ІІ групи	44 хв	49 хв.	1 год. 4 хв.		
Норматив № 46. Підготовка екскаватора до роботи і розроблення ґрунту					
Відпрацювання повного циклу робіт на екскаваторі з прямою чи зворотньою лопатою. Вправа відпрацьовується на машинодромі чи кар'єрі з легким ґрунтом. За командою обслуга проводить підготовку машини до роботи, правильно встановлює на місці робіт, проводить правильний набір ґрунту і висипає його у заданому місці. Початок: подано команду «До робіт приступити». Закінчення: висипання ґрунту					
ЕО-4421	50 хв	52 хв	55 хв		
ЕО-4121	52 хв	55 хв	60 хв		
Норматив № 47. Відривання приямка екскаватором					
Завал з цегли, щебеню, дробленого бетону заввишки 2 м, завдовжки вздовж сховища не менше 10 м, завширшки 3 м. Приямок відривається посередині завалу. Розмір приямка по низу 1.2 х 1.7 м, глибина 2 м. Початок: подано команду «До робіт приступити». Закінчення: доповідь про завершення відривання приямка					
Е-305В	27 х	32 х	42 х		
ЕО-4121	22 хв	32 хв	37 хв		
ЕОВ-4421	27 хв	32 х	37 хв		
Норматив № 48. Розгортання автокрану					

Кран знаходиться у транспортному положенні і встановлений на рівному майданчику. Водій попереду крану. Завести двигун, встановити кран на виносні опори, перевести стрілу у робочий стан під задане навантаження. Початок: подана команда «Автокран розгорнути». Закінчення: доповідь про готовність автокрана до роботи. КС-3572, КС-4561 КС-2573, КТА-25	 7 хв 8 хв	 8 хв 9 хв	 9 хв 10 хв		
Норматив № 49. Настройка обмежувача вантажопідйомності ОГП-1 на крані КС-4561					
Кран встановлений на горизонтальному майданчику, інструмент водія - у його кабіні. Початок: подано команду «До настройки приступити». Закінчення: доповідь про завершення настройки	29 хв.	30 хв.	31 хв.		
Норматив № 50. Монтаж вставки стріли крана К-4561, К-162					
Підготовлені вставка стріли, з'єднувальні болти, підставка під крюкову обойму. Крани знаходяться у транспортному положенні, кранівники попереду кранів. Інструмент у кабіні водія. Початок: подано команду «До монтажу приступити». Закінчення: доповідь про завершення монтажу	1 год. 4 хв.	1 год. 6 хв.	1 год. 11 хв.		
Норматив № 51.Розгортання поста газозварювальних робіт					
Обладнання поста знаходиться у похідному положенні (в кузові автомобілю). Розрахунок поста (ремонтна ланка) (2 особи) знаходяться біля машини. За командою «Пост газозварювальних робіт – розгорнути!» працівники розгортають пост. Пост розгортається на віддалі 50 м від майстерні.	3 хв 30 с	3 хв 50 с	4 хв 40с	Робота без захисного одягу та засобів захисту очей.	Невідповідність гумовотехнічних виробів вимогам технічних умов та стандартів на виконання робіт.
Норматив № 52. Розгортання поста електрозварювальних робіт					
Обладнання поста знаходиться у похідному положенні (агрегат типу АСБ-300-7, АБД-309У1 та ін.). Розрахунок поста (ремонтна ланка) (2 особи) знаходяться біля машини. За	2хв 50 с	3хв	3хв 40с	Робота без захисного одягу та засобів захисту	1. Робота без заземлення агрегату.

командою «Пост електрозварювальних робіт – розгорнути!» працівники розгортають пост. Завершенням виконання нормативу рахується перший спалах електрозварки.				очей.	2. Підтікання палива чи оливи з двигуна агрегату.
Норматив № 53. Розгортання пересувної ремонтної майстерні					
Майстерня розгортається з похідного положення. Розрахунок майстерні знаходиться біля машини. За командою «Майстерню – розгорнути!» працівники розгортають робочі пости відповідно до схеми розташування майстерні. Виконання нормативу завершується доповіддю про готовність всіх постів майстерні до роботи.	час виконання нормативу менше часу розгортання вказаного в технічному описі та інструкції з експлуатації майстерні;	час виконання нормативу дорівнює часу розгортання вказаному в технічному описі та інструкції з експлуатаці ї майстерні	час виконання нормативу не перевищує час розгортання вказаний в технічному описі та інструкції з експлуатації майстерні більше ніж на 20%.		
Норматив № 54. Підготовка до роботи і запуск електрогенератора з виставленням освітлення на 2 прожектори					
Вправу виконують 2 особи. Електрогенератор знаходиться на автомобілі. Прожектори і переноска-подовжувач біля автомобіля. За командою: запустити двигун генератора та виставити низькі оберти, встановити прожектори на опори (один біля автомобіля, другий - на відстані 20 м від автомобіля), розмотати переноску-подовжувач від генератора до другого прожектора, увімкнути штекер другого прожектора в розетку переноски-подовжувача, увімкнути штекер першого прожектора та штекер подовжувача в розетки генератора, виставити високі оберти роботи двигуна електрогенератора, відрегулювати напрямок освітлення. Початок: подано команду «До роботи приступити». Закінчення: два прожектори світяться	1 хв 20 с	1 хв 30 с	1 хв 40 с		
Норматив № 55. Подання сигналів управління колоною					

Керівник заняття по черзі називає основні сигнали управління: «Увага!», «Збір начальників!», «До машини!», «На місця!», «Заводь!», «Глуши двигун!», «Рушай!», «Стій!», «Збільшити дистанцію!», «Зменшити дистанцію!», «У лінію машин!», «У лінію колон!», «У колону!», «Всі – кругом!», «Усі – праворуч (ліворуч)!», «Аварія!» Працівник відтворює (показує жестами) сигнал. *Примітка: наведено час подання одного сигналу.*	3 с	5 с	8 с	Не чітке подання одного сигналу	Не знання сигналів управління
Норматив № 56. Подання сигналів управління машиною					
Керівник заняття по черзі називає основні сигнали управління: «Увага!», «Заводь!», «Вперед!», «Глуши двигун!», «Ліворуч!», «Праворуч!», «Зменш хід!», «Задній хід!», «Стій!». Працівник відтворює (показує жестами) сигнал. *Примітка: наведено час подання одного сигналу.*	3 с	5 с	8 с	Не чітке подання одного сигналу	Не знання сигналів управління
Норматив № 57. Подання сигналів стропальника					
Керівник заняття по черзі називає основні сигнали управління: «Підняти вантаж чи гак!», «Повернути стрілу!», «Опустити вантаж чи гак!», «Підняти стрілу!», «Пересунити кран (міст)!», «Опустити стрілу!», «Пересунити вантажний візок!», «Стоп (припинити піднімання чи пересування)!», «Обережно!». Працівник відтворює (показує жестами) сигнал. *Примітка: наведено час подання одного сигналу.*	3 с	5 с	8 с	Не чітке подання одного сигналу	Не знання сигналів управління
Норматив № 58. Прокладання легкого польового кабелю типу П-274 (П-275) по поверхні землі вручну					
Ланка зв’язку вишикувана. Телефонний кабель на котушці та телефонні апарати знаходяться на майданчику біля працівників. За командою «Розгорнути лінію!» працівники прокладають кабель, роблять зрощення, подзвонюють кожну лінію, підключають телефонні апарати і встановлюють зв'язок. Прокладений кабель за 25 м до комутатору закопується в землю (сніг). Через шосейні, грунтові дороги та водні перешкоди шириною до 10 м обладнують переходи: повітряні з вистою підвішування кабелю не нижче ніж 4,5 м або підземні із				1. При кріпленні кабелю до металевих предметів, кабель їх торкається. 2. Кабель підвішується на стовпи телефонної та	Обрив на лінії, зв'язок не встановлено

заглибленням кабелю в грунт не менше 30 см. На обладнання кожного переходу додається 20 хв. Доповідь працівника «Зв'язок встановлено!». один виконавець на 500м два виконавця на 1 км три виконавця на 1,5 км	 5 хв 9 хв 15 хв	 6 хв 10 хв 16 хв	 7 хв 12 хв 20 хв	радіотрансляційної мережі нижче 1,5 м від проводів постійної ліній; 3. Не проведено заглиблення (підвішування) кабельної лінії на переходах (переїздах).	
Норматив № 59. Виготовлення тимчасових зрощень на польових кабелях					
Працівник готує необхідні матеріали і інструменти. За командою «До роботи приступити!» працівник виготовляє тимчасове зрощення з двох відрізків легкого польового кабелю П-274 (П-275) вручну із застосуванням ізоляційної стрічки.	4 хв	5 х	6 хв	1. При надрізанні обплетення пошкоджено жилу кабелю. 2. Погано затягнуті вузли при зрощенні. 3. Зрощення одного проводу не зміщене відносно другого.	Зрощення кабелю виконано неправильно, без виконання вузла.
Норматив № 60.Розгортання переносної радіостанції КВ-діапазону					
1. Радіостанція знаходиться у похідному положенні. 2. За командою «Радіостанцію розгорнути!» працівник розгортає радіостанцію. 3. Доповідь працівника «Радіостанція розгорнута!». на антену «Диполь» чи «Похилий промінь» на антену «Штир»	 22 хв 4 хв	 30 хв 6 хв	 35 хв 8 хв		1. Радіостанція не налаштована на задану частоту. 2. Працівник не зміг розгорнути радіостанцію.
Норматив № 61. Підготовка до роботи переносної радіостанції КВ-діапазону					
Радіостанція розгорнута. За командою «Радіостанцію до роботи підготувати!» працівник проводить зовнішній огляд	2 хв	3 хв	4 хв		Радіостанція не налаштована на

радіостанції, підключає антену і мікротелефонну гарнітуру, включає живлення, налаштовує радіостанцію на задану частоту. Доповідь працівника «Радіостанція до роботи готова!».					задану частоту.
Норматив № 62. Розгортання переносної радіостанції УКВ-діапазону					
Радіостанція знаходиться у похідному положенні. За командою «Радіостанцію розгорнути!» працівник розгортає радіостанцію. Доповідь працівника «Радіостанція розгорнута!». на антену «Біжуча хвиля»: на антену «Штир»:	 4 хв 30 с 2 хв 10 с	 6 хв. 30 с 3 хв 40 с	 8 хв 30 с 5 хв 30 с		Працівник не зміг розгорнути радіостанцію.
Норматив № 63. Підготовка до роботи переносної радіостанції УКВ-діапазону					
Радіостанція розгорнута. За командою «Радіостанцію до роботи підготувати!» працівник проводить зовнішній огляд радіостанції, підключає антену і мікротелефонну гарнітуру, включає живлення, перевіряє напругу джерел живлення (по вбудованому приладу), налаштовує радіостанцію на задану частоту. Доповідь працівника «Радіостанція до роботи готова!».	2 хв	3 хв	4 хв		Радіостанція не налаштована на задану частоту.
Норматив № 64. Підготовка до роботи портативної радіостанції					
1. Портативна радіостанція в руках працівника. 2. За командою «Радіостанцію до роботи підготувати!» працівник проводить зовнішній огляд радіостанції, перевіряє її справність, налаштовує радіостанцію на задану частоту. 3. Доповідь працівника «Радіостанція до роботи готова!».	1 хв	1 хв 30 с	2 хв		Радіостанція не налаштована на задану частоту.
Норматив № 65. Підготовка до роботи електромегафону					
Електромегафон в руках працівника. За командою «Електромегафон до роботи підготувати!» працівник проводить зовнішній огляд електромегафону,встановлює елементи живлення, вмикає та перевіряє його справність. Доповідь працівника «Електромегафон до роботи готовий!».	1 хв	1 хв 30 с	2 хв		Працівник не зміг виконати вправу
Норматив № 66. Подання сигналів оповіщення					

Керівник заняття по черзі називає різні небезпечні події. Працівник за допомогою засобів зв'язку та оповіщення подає відповідний сигнал оповіщення.	5 с	10 с	15 с	Не чітке подання сигналу	Не знання сигналів оповіщення.
Норматив № 67. Накладення косинкової пов'язки на кисть, стопу і голову					
Працівник знаходиться біля потерпілого. Косинка, стерильні серветки, шпильки знаходяться поруч. Час на виявлення рани не враховується. Виконання вправи завершується закріпленням кінців косинки. пов'язка на кисть, стопу: пов'язка на голову:	 15 с 20 с	 20 с 30 с	 25 с 40 с	1. Пов'язка не закріплена або вузол зав'язаний безпосередньо над раною. 2. На рану не накладені стерильні серветки.	Неправильно накладена пов'язка.
Норматив № 68. Накладення пов'язки за Маштафаровим на плече					
Працівник знаходиться біля потерпілого. Відріз білого матеріалу розміром 30 х 40 см та стерильні серветки знаходяться поруч. Потерпілий сидить. Час на виготовлення і підгонку пов'язки входить у час виконання вправи. Виконання вправи завершується зав'язуванням тасьомок пов'язки.	1 хв	1 хв 10 с	1 хв 20 с	Неправильна фіксація пов'язки на рану не накладені стерильні серветки	Неправильно накладена пов'язка.
Норматив № 69. Іммобілізація переломів кісток табельною шиною					
Працівник знаходиться біля потерпілого. Потерпілий сидить або лежить. Шини, бинти, вата, косинки, ремені знаходяться поруч. Шини накладаються на одяг. Час на підготовку шин входить у час виконання вправи. Виконання вправи завершується закріпленням шини. іммобілізація плеча: іммобілізація передпліччя іммобілізація стегна: іммобілізація гомілки:	 3 хв 30 с 2 хв 30 с 4 хв 3 хв 30 с	 4 хв. 30 с 3 хв. 30 с 4 хв. 30 с 4 хв	 5 хв 4 хв. 30 с 5 хв 4 хв. 30 с	1. Недостатньо точно підігнана шина. 2. Необережна поведінка з пошкодженою кінцівкою під час накладення шини. 3. Недостатня фіксація шини. 4. Порушена послідовність	Накладена шина не дає необхідної іммобілізації (нерухомості) пошкодженої кінцівки.

				виконання елементів нормативу	
Норматив № 70. Завантаження уражених на транспорт					
Ланка шикується біля автомобіля на навчальному майданчику. Ноші з ураженими (манекенами) знаходяться на майданчику на віддалі 3 м від автомобілю. За командою «До завантаження «уражених» приступити!» працівники завантажують автомобіль до повної місткості. автомобіль УАЗ-469А: автомобіль АС-66:	 3 хв. 15 с 9 хв	 3 хв. 40 с 10 хв	 4 хв 11 хв	Не перевірена надійність установки нош у петлях порушена черговість заповнення ярусів.	Ноші установлені у лямках ненадійно падіння «ураженого» з нош.
Норматив № 71. Вивантаження уражених з транспорту					
Транспорт з ураженими (манекенами) знаходяться на майданчику. Двері автомобіля зачинені. Ланка шикується біля автомобіля на навчальному майданчику. За командою «До вивантаження «уражених» з транспорту приступити!» працівники виносять ноші з ураженими (манекенами) на віддаль 3 м. автомобіль УАЗ-469А: автомобіль АС-66:	 2 хв 35 с 7 хв	 3 хв 8 хв	 3 хв. 40 с 9 хв	Обладнання автомобіля не приведене у вихідне положення.	Падіння «ураженого» з нош.
Норматив № 72. Розгортання територіального загону медичної допомоги.					
Будівля, що призначена для розгортання загону звільнена. Табельне (учбове) майно розконсервоване та розміщене в комплектах на штатному автотранспорті, розміщеному поблизу входів у будівлю. Особовий склад біля автомобілів. За командою «До розгортання загону медичної допомоги приступити!» працівники розгортають відділення відповідно до заздалегідь розробленої схеми. Розгортання першої черги (готовність приймально-сортувального відділення, відділення часткової обробки і аптеки)	 45 хв	 1 год	 1 год 15 хв	1. Неправильна схема розгортання (допущено перехрещування потоків уражених). 2. Не забезпечується реальна одного робота відділення. 3. Некомплект працівників загону	Загін не забезпечений майном або не укомплектований медичним персоналом (лікарями і середнім медперсоналом) на 50 %.

Розгортання другої черги (готовність всіх відділень)	2 год	2 год 30 хв	3 год	25 %.	
Норматив № 73. Розгортання бактеріологічної лабораторії рухомого протиепідеміологічного загону.					
Будівля, що призначена для розгортання лабораторії звільнена. Табельне (учбове) майно розконсервоване та розміщене в комплектах на штатному автотранспорті (вантажний автомобіль, автомобіль-лабораторія типу АЛ. За командою «Лабораторію розгорнути!» особовий склад розгортає лабораторію відповідно до схеми.. Виконання нормативу завершується доповіддю начальника лабораторії про готовність до роботи.	35 хв	40 хв	50 хв	1. Відсутній діагностичний препарат на одну особливо небезпечну інфекцію. 2. Відсутні діагностичні препарати на три не особливо небезпечні інфекції.	1. Електростанція лабораторії несправна. 2. Автоклави не у робочому стані. 3. Діагностичні препарати відсутні або прострочені.
Норматив № 74. В'язання петлі рятувальної мотузки та надягання на потерпілого					
Працівник знаходиться на віддалі 1 метра від умовно потерпілого. Рятувальна мотузка, яка змотана у клубок, знаходиться у чохлі з лямкою одягненою через плече. За командою «Одинарну (подвійну) рятувальну петлю - зв'язати!» працівник в'яже петлю та надягає на потерпілого. Короткий кінець мотузки працівник обв'язує навколо талії потерпілого і закріплює на вузлі рятувальної петлі, довгий кінець петлі намотує на карабін. одинарною петлею: подвійною петлею:	 18 с 21 с	 22 с 25 с	 25 с 30 с		Короткий кінець мотузки не закріплений на вузлі рятувальної петлі.
Норматив № 75.Закріплення рятувальної мотузки за конструкцію					
Працівник знаходиться із знаряддям на віддалі 1 метра від конструкції. Рятувальна мотузка, яка змотана у клубок, знаходиться у чохлі з лямкою одягненою через плече. За	6 с	8 с	10 с		Вузли зав'язані не правильно.

командою «Мотузку закріпити за конструкцію!» працівник закріплює мотузку за конструкцію. Вузол надійно зав'язаний.					
Норматив № 76. Евакуація ураженого із сховища через аварійний вихід					
Ланка шикується біля аварійного виходу зі сховища. За командою «До евакуації «уражених» зі сховища приступити!» працівники ідуть у сховище через галерею аварійного виходу і евакуюють «ураженого» (манекен) тим же шляхом (протяжність галереї до 30 м, поперечне січення 70 см.	10 хв	13 хв	15 хв	Слабкі навики перенесення «ураженого»	Не уміння евакуювати «ураженого».
Норматив № 77. Одягання бойового одягу і спорядження					
Бойовий одяг і спорядження складено на лавках чи спеціальних полицях. Пояс із сокирою лежить під одягом. Працівники знаходяться на відстані 1 м від бойового одягу і спорядження обличчям до нього. Взимку підкасник складається біля каски, до бойовки "Шторм" закріплена підкладка (в брезентову бойовку вставлена зимова куртка), рукавиці закріплені на карабіні. За командою «Бойовий одяг – одягти!» працівники одягають бойовий одяг і спорядження. Виконання вправи завершується після того, як бойовий одяг і спорядження одягнуто, куртка застібнута на всі ґудзики /гачки/, пояс застібнутий, його кінець заправлений під пряжку. Підборідний ремінь каски закріплено. літній період зимовий період	 20 с 25 с	 25 с 30 с	 30 с 35 с	1.Не застібнуті два чи більше ґудзиків /гачків/. 2. Пояс не заправлений під пряжку. 3. Підборідний ремінь каски не підтягнутий.	Не одягнутий чи не застібнутий пояс
Норматив № 78. Надягання тепловідбивного костюму					
Костюм вийнятий з мішка і складений на стелажі. Пожежний-рятувальник у спеціальному одязі, у касці, без пожежного пояса стоїть в одному метрі від костюма обличчям до нього. Початок: подано команду «Тепловідбивний костюм надягнути». Закінчення: костюм надягнутий і застібнутий на всі ґудзики.					

Шолом-маска з пелериною надіта поверх каски і застібнута, рукавиці надягнені. Примітка. Шолом-маска прикріплюється до куртки тільки спереду, рукавиці ремінцями не закріплюються літній період зимовий період	 70 с 77 с	 75 с 82 с	 80 с 87 с		
Норматив № 79. Подання сигналів управління на пожежі					
Працівник одягнений у бойовий одяг зі спорядженням. Керівник заняття по черзі називає основні сигнали управління на пожежі: «Збір відділення!»; «Увага!»; «Подати ручний пожежний ствол!»; «Подати лафетний пожежний ствол!»; «Подати воду!»; «Зупинити подачу води!»; «Драбина-палиця!»; «Драбина штурмівка!»; «Висувна драбина!»; «Догори!»; «Донизу!»; «Небезпека – відступай!»; «Засоби захисту органів дихання – надіти!»; «Зняти засоби захисту органів дихання!»; «Виклик медичної допомоги!»; «Не зрозумів, повтори сигнал!»; «Відбій!». Працівник відтворює (показує жестами) сигнал. *Примітка: наведено час подання одного сигналу.*	3 с	5 с	8 с	Не чітке подання одного сигналу	Не знання сигналів управління
Норматив № 80. Знімання, перенесення, встановлення і підйом по висувній драбині в вікно 3-го поверху навчальної вежі або на дах двоповерхової будівлі					
З числа працівників формується бойовий розрахунок (2 чол.). Працівники одягнені у бойовий одяг зі спорядженням знаходяться за лінією старту. Висувна драбина закріплена на пожежному автомобілі, який знаходиться на лінії старту (30м від основи навчальної вежі) або знаходиться на землі за стартовою лінією. За командою «Марш!» працівники встановлюють драбину вище карнизу даху (підвіконника 3-го поверху) не менше ніж на 2 щаблі. Виконання вправи завершується, коли перший номер торкнувся двома ногами підлоги 3-го поверху учбової башти. літній період	30 с	35 с	40 с		1. Драбина ненадійно закріплена валиком механізму зупинки. 2. Перший номер почав підйом до того, як драбина була надійно закріплена та розпочато її утримання другим номером.

зимовий період	35 с	40 с	45 с		
Норматив № 81. Прокладання рукавної лінії на два рукави від мотопомпи (автоцистерни)					
Працівник одягнутий у бойовий одяг зі спорядженням стоїть біля мотопомпи (автоцистерни) на віддалі 1 м від ящиків з пожежними рукавами лицем до них, зі стволом на лямці через плече. Рукава закріплені у ящику, скатки між собою не з'єднані. Дверцята ящика зачинені. При прокладанні рукавів Б на патрубок пожежного насосу ставиться перехідна головка. . За командою «Рукавну лінію прокласти!» працівник прокладає рукава на всю довжину, з'єднує їх між собою, приєднує їх до ствола і патрубку насосу і стає зі стволом у руках.				Перекручений рукав.	1. Не під'єднаний рукав до патрубку чи ствола. 2. Не з'єднані рукави між собою
на ствол А:	30 с	30 с	40 с		
на ствол Б:	25 с	30 с	35 с		
Норматив № 82. Установка пожежної колонки на гідрант					
Колонка і гак для відкривання кришок колодязів гідрантів укладені у 3 м від колодязя. Колодязь і стояк закриті кришками. Працівник одягнутий у бойовий одяг зі спорядженням стоїть на віддалі 1 м від колонки лицем до неї. За командою «Колонку встановити!» працівник навертає колонку на стояк гідранту до відказу і відкриває кран колонки. Виконання вправи завершується появою води з одного напірного патрубка.				Колонка навернута не до відказу і є теча	У з'єднувальній головці рукава відсутнє гумове кільце (прокладка).
літній період (з подачею води):	22 с	24 с	26 с		
зимовий період (без подачі води):	20 с	22 с	24 с		
Норматив № 83. Прокладання рукавної лінії від внутрішнього пожежного крану					
Працівник одягнутий у бойовий одяг зі спорядженням стоїть на віддалі 1 м від пожежного крану. Рукав під'єднаний до крану і до ствола знаходиться у шафі пожежного крану, дверцята зачинені. За командою «Рукавну лінію прокласти!» працівник прокладає рукавну лінію і стає зі стволом у руках.	5 с	7 с	9 с	Перекручений рукав.	

Норматив № 84. Розгортання пожежної мотопомпи					
Відділення пожежогасіння (4 чол.) одягнуте у бойовий одяг зі спорядженням шикується на віддалі 1 м від мотопомпи. Мотопомпа з комплектом пожежного обладнання встановлена біля водойми, двигун виключений. Забір води проводиться через два всмоктувальних рукави. За командою «Воду подати!» працівники запускають двигун, прокладають магістральну лінію з трьох рукавів А, встановлюють розгалуження, до якого приєднують дві рукавні лінії по 2 рукави кожна зі стволами Б. Виконання нормативу завершується подачею води з обох стволів. літній період зимовий період	 1 хв 10 с 1 хв 20 с	 1 хв 20 с 1 хв 30 с	 1 хв 30 сек 1 хв 40 сек	1. Забір води виконаний без всмоктувальної сітки. 2. Не всі головки в рукавних лініях з'єднані.	Не подано воду з рукавних ліній.
Норматив № 85. Розгортання пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту					
За командою «Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту – розгорнути!» слухачі розгортають відповідно до схеми пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту та стають на свої робочі місця. Розгортання пункту видачі завершується доповіддю керівника (начальника) пункту керівникові занять про готовність пункту до приймання засобів радіаційного та хімічного захисту.	4 год	5 год	6 год		Пункт не готовий до приймання чи видачі засобів радіаційного та хімічного захисту. Пункт оснащений майном менше ніж на 80 %.
Норматив № 86. Підготовка машини радіаційно-хімічної розвідки до роботи					
Відділення радіаційної та хімічної розвідки вишикуване біля автомобіля. Начальник відділення отримав завдання на ведення радіаційної і хімічної розвідки. Автомобіль укомплектований всіма засобами розвідки, знаходиться в укритті або на відкритій місцевості і замаскований. За командою «Машину до розвідки приготувати!» працівники готують машину до розвідки і одягають засоби захисту. Доповідь начальника відділення про готовність до роботи.				1. Допущено помилки, що знижують оцінку, при підготовці приладів до роботи. 2. Не підготовлено до роботи комплект для відбору проб і	1. Допущено помилки, що визначають оцінку «незадовільно», при підготовці приладів до роботи. 2. Несправна радіостанція або

ГАЗ-69рх, УАЗ-469рх БРДМ-2рх, РХМ	16 хв 20 хв	17 хв 22 хв	20 хв 26 хв	другий комплект знаків огородження. 3. Не підготовлено до роботи в нічних умовах електричні ліхтарі для КЗО-2.	один із приладів радіаційної та хімічної розвідки. 3. Відсутні компоненти спеціальних розчинів для дегазації і дезактивації приладів і автомобілю. 4. Не підготовлено до роботи навігаційну апаратуру.
Норматив № 87. Розгортання поста радіаційного та хімічного спостереження					
Працівники вишикувані. Укриття для особового складу поста обладнано. Табельні засоби радіаційного та хімічного захисту знаходяться поруч. Посту ставиться завдання щодо проведення радіаційного та хімічного спостереження. За командою «Пост РХС розгорнути!» працівники готують прилади радіаційної та хімічної розвідки до роботи, приводять засоби захисту в положення «наготові». Начальник поста складає схему орієнтирів. Доповідь начальника про готовність до роботи. *Примітка: для постів, які мають на оснащенні метеокомплект, час на розгортання збільшується на 5 хв.*	10 хв	12 хв	15 хв	Допущені помилки, які знижують оцінку на 1 бал при підготовці приладів до роботи.	Не працює один із приладів; допущені помилки, які визначають оцінку «незадовільно» при підготовці приладів до роботи. Працівники не знають обов’язків особового складу поста.
Норматив № 88. Проведення радіаційної та хімічної розвідки					
Начальник відділення отримав завдання на ведення радіаційної і хімічної розвідки. Автомобіль укомплектований				1. Допущено помилки, що	1. Допущено помилки, що

всіма засобами розвідки, знаходиться в укритті або на відкритій місцевості і замаскований. Відділення вишикуване біля автомобіля. Водій за командою командира відділення заводить автомобіль та рушає за вказаним маршрутом. Особовий склад відділення виконує свої функції щодо проведення розвідки: проводиться вимірювання потужності еквівалентної (експозиційної) дози, виявлення небезпечних концентрацій отруйних речовин (небезпечних хімічних речовин) обстеження та дозиметричний і хімічний контроль місцевості, будівель, техніки з метою виявлення радіоактивного забруднення. Проводиться відбір проб ґрунту, води з водойм та джерел водопостачання. Проводиться індивідуальний дозиметричний контроль. Виконання вправи завершується доповіддю командира відділення про виконання поставленого завдання. ***Варіант спеціальної вправи «Проведення радіаційної та хімічної розвідки у пішому порядку (проведення в особливих умовах)»***				знижують оцінку, при підготовці приладів до роботи; не підготовлено до роботи комплект для відбору проб і другий комплект знаків огородження. 2. Не підготовлено до роботи в нічних умовах електричні ліхтарі для КЗО-2.	визначають оцінку «незадовільно», при підготовці приладів до роботи. 2. Несправна радіостанція або один із приладів радіаційної та хімічної розвідки. 3. Відсутні компоненти спеціальних розчинів для дегазації і дезактивації приладів і автомобілів. 4. Не підготовлено до роботи навігаційну апаратуру.
хімічна розвідка на VX	22 км/год	24 км/год	26 км/год		
Норматив № 89. Розгортання метеокомплекту і визначення метеоданих					
Працівники вишикувані. Укриття для особового складу поста обладнано. Табельні засоби радіаційного та хімічного захисту знаходяться поруч. Засоби захисту знаходяться в положенні «наготові». Посту ставиться завдання щодо розгортання метеокомплекту і визначення метеоданих. За командою «Метеокомплект розгорнути!» працівники виходять у вказаний район, вибирають місце, розгортають метеокомплект,	12 хв	13 хв	15 хв	Вказівники румбів встановлені неправильно.	1. Не витримано встановлений час при знятті показів швидкості вітру чи температури повітря (ґрунту). 2. При визначені

визначають метеодані і готують метеодонесення (доповідь). Виконання спеціальної вправи завершується врученням метеодонесення (доповіддю) керівнику заняття.					температури ґрунту термометр-пращ не вкладено у борозну ґрунту чи для зняття показів був взятий до рук; неправильно визначено напрямок вітру.
Норматив № 90. Підготовка до роботи приладів радіаційної розвідки і дозиметричного контролю					
Прилади знаходяться в розвідувальній хімічній машині або поза машиною на столі. За командою «Прилад до роботи підготувати і перевірити!» підключаються елементи живлення, працівник проводить перевірку роботи приладу, підготовку зарядного пристрою і зарядку одного дозиметра. Виконання вправи завершується доповіддю про готовність приладів до роботи.				1. Не виконувалась встановлена послідовність підготування приладу до роботи. 2. Установка нуля виконана не точно;	1. Недотримана полярність підключена елементів живлення. 2. Перед підключенням джерел живлення перемикач під діапазонів і ручка «Режим» не були поставлені у вихідне положення. 3. Не проведена звірка показників приладу від контрольного препарату з формуляром.
ДП-5В	4 хв.	3 хв 20 с	5 хв.		
МКС-У	3 хв 50 с	4 хв	4 хв 20 с		
МКС-05	1 хв	1 хв 05 с	1 хв 20 с		
Сталкер (без передачі даних на зовнішній комп’ютер)	1 хв 30 с	1 хв 40 с	2 хв		
Норматив № 91. Підготовка до роботи автоматичного газоаналізатора-сигналізатора до роботи					
Прилади знаходяться в розвідувальній хімічній машині або	1 хв	1 хв 10 с	1 хв 25 с	Не виконувалась	

поза машиною на столі. За командою «Прилад до роботи підготувати і перевірити!» підключаються елементи живлення, працівник проводить перевірку роботи приладу, підготовку зарядного пристрою і зарядку одного дозиметра. Виконання вправи завершується доповіддю про готовність приладів до роботи. Дозор - С-М (Дозор - С-М-5Н)				встановлена послідовність підготування.	
Норматив № 92. Визначення отруйних речовин у повітрі					
Засоби захисту знаходяться на працівникові у «бойовому» положенні. Прилад ВПХР на працівникові. За командою «До визначення отруйних речовин у повітрі приступити!» працівник перевіряє справність насосу і визначає наявність отруйних речовин шляхом прокачування повітря через наявні в приладі індикаторні трубки у встановленій послідовності. Виконання вправи завершується доповіддю про результати обстеження повітря. *Примітка: Визначення фосфорорганічних отруйних речовин у безпечних концентраціях у норматив не входить;* *час виконання нормативу збільшується на 30 сек. – при наявності у повітрі диму і речовин, що затрудняють визначення отруйних речовин та на 1 хв. 30 сек. – при користуванні грілкою.*	4 хв	4 хв 30 с	5 хв 30 с	1. Не перевірена справність насосу. 2. Не дотримано встановлену послідовність роботи з індикаторними трубками. 3. Поломана індикаторна трубка. 4. Не витримано встановлене число прокачувань (час прокачування) насосом повітря через індикаторну трубку.	1. При відкриванні ампул не відбулось змочування наповнювача індикаторної трубки. 2. Відкривання ампул проведено у невідповідних отворах ампуло відкривача. 3. Індикаторна трубка вставлена у колектор насосу маркованим кінцем. 4. При низьких температурах не застосовувалась грілка.
Норматив № 93. Розгортання пункту санітарної обробки					
Обслуга пункту вишикувана. Табельне майно підготоване та знаходиться у приміщенні. За командою «Пункт санітарної обробки розгорнути!» працівники позначають маршрут входу та				1. Не повністю обладнаний пункт. 2. Не працюють	1. Не організовано приймання та проходження

виходу із пункту санітарної обробки. Розгортаються відділення пункту відповідно до схем, обладнують місце медогляду та медичної допомоги, виставляється дозиметричний пост. Працівники надягають засоби індивідуального захисту. Доповідь начальника про готовність пункту до роботи Літній період Зимовий період	 30 хв 45 хв	 40 хв 50 хв	 50 хв 60 хв	деякі душові сітки. 3. Відсутні необхідні вказівники і таблички з найменуваннями робочих місць	людей по потоку при проведенні повної санітарної обробки. 2. Не подається вода на душові сітки. 3. Не виставлено дозиметричний пост на виході з мийного відділення. 4. Працівники не знають своїх обов'язків .
Норматив № 94. Розгортання станції знезараження одягу (пункту спеціальної обробки одягу)					
Обслуга вишикувана. Табельне майно підготоване та знаходиться у приміщенні. За командою «Станцію знезараження одягу розгорнути!» працівники розгортають відділення станції відповідно до схеми. Обладнання механізованої пральні (фабрики хімічного чищення одягу) підготовлюється до роботи у режимі знезараження. Виставляється дозиметричний пост. Працівники надягають засоби індивідуального захисту. Доповідь начальника про готовність станції до роботи.	1 год	1 год 30 хв	2 год	1. Не повністю обладнана станція. 2. Межа між «чистою» та «брудною» половинами не обгороджена. 3. Відсутні необхідні вказівники і таблички з найменуваннями робочих місць та режимів знезараження.	1. Не виставлено дозиметричний пост. 2. Не організований дозиметричний і хімічний контроль на станції. 3. Перехрещуються потоки забрудненого і чистого одягу. 4. Працівники не знають правил приготування знезаражувальних розчинів.

Норматив № 95. Розгортання станції знезараження транспорту (пункту спеціальної обробки транспорту)					
Обслуга вишикувана. Табельне майно підготоване та знаходиться у приміщенні. За командою «Станцію знезараження транспорту розгорнути!» працівники розгортають відділення станції відповідно до схеми. Виставляється дозиметричний пост. Особовий склад надягає засоби індивідуального захисту. Доповідь начальника про готовність станції до приймання транспорту.	1 год	1 год.30 хв	2 год	1. Межа між «чистою» та «брудною» половинами не обгороджена. 2. Відсутні необхідні вказівники і таблички з найменуваннями робочих місць.	1. Не виставлено дозиметричний пост. 2. Не подається вода чи дегазуючі (дезактивуючі) розчини до робочих місць. 3. Відсутні ємності для їх приготування. 4. Не організований дозиметричний контроль обслуги станції.
Норматив № 96. Підготовка табельних засобів спеціальної обробки (дегазації, дезактивації, дезінфекції) до роботи					
Працівники одягають засоби захисту та стають перед транспортним засобом, який умовно забруднений. Засоби спеціальної обробки (ІДК, ДК-4) знаходяться в машині. За командою «Комплект спеціальної обробки розгорнути!» працівники готують засоби спеціальної обробки до роботи. Доповідь старшого розрахунку про готовність комплекту до роботи. **для комплекту ІДК:** з використанням стиснутого повітря від компресору автомобіля: з використанням автомобільного насосу: **для комплекту ДК-4:**	 2 хв 45 с 3 хв	 3 хв 3 хв 20 с	 3 хв 40 с 4 хв	1. Не створено необхідний тиск в ємності з розчином (для ІДК). 2. Має місце теча у з’єднувальних елементах комплекту.	1. Перед пуском двигуна не відкривався запобіжний клапан. 2. Не подається розчин чи не відбувається відсмоктування.

газорідинним методом: методом відсмоктування	3 хв 2 хв 20	3 хв 20 с 2 хв 30 с	4 хв 3 хв		
Норматив № 97. Підготовка ранцевих дегазаційних приладів (обприскувачів) до роботи					
Ланка спеціальної обробки вишикувана. Призначається керівник ланки. Працівники одягають засоби захисту. Дегазаційні прилади (обприскувачі) знаходяться перед працівниками. За командою «Комплект спеціальної обробки розгорнути!» працівники готують засоби спеціальної обробки до роботи. Доповідь керівника ланки про готовність до роботи. пневматичних обприскувачів (типу ОРП-Г, ОП-202 Леміра, ОП-250.1 Кварц-Профі і т.п.): гідравлічних обприскувачів (типу РДП-3, ОРД-А, ОГ-101 Леміра, ОГ-112 Кварц-Профі і т.п.):	 3 хв 2 хв. 30 с	 3 хв. 20 с 3 хв	 4 хв 3 хв. 30 с	1. Не створено необхідний тиск в ємності з розчином. 2. Має місце теча у з'єднувальних елементах комплекту.	Не подається розчин.
Норматив № 98. Спеціальна обробка (дегазація, дезактивація, дезінфекція) автотракторної техніки					
Працівники одягають засоби захисту та стають перед транспортним засобом, який умовно забруднений. Засоби спеціальної обробки (ІДК, ДК-4) підготовлені до роботи. За командою «До дегазації (дезактивації, дезінфекції) приступити!» працівники проводять відповідну спеціальну обробку техніки. Доповідь старшого розрахунку про завершення обробки. при частковій дегазації (дезактивації, дезінфекції) з використанням ІДК, ДК-4 і підручних засобів: при повній дезактивації: з використанням ДК-4: з використанням ІДК: при повній дегазації (дезінфекції) з використанням ДК-4	 14 хв 35 хв 1 год 35 хв	 15 хв 38 хв 1 год 5 хв 38 хв	 17 хв 45 хв 1 год 15 хв 45 хв	1. Перед повною обробкою не був знятий тент (брезент), не знятий вантаж та знімне обладнання. 2. До обробки не були видалені видимі забруднення (за виключенням коліс, гусениць та днища). 3. Використане ганчір'я не зібране у герметичну тару.	1. Перед пуском двигуна не відкривався запобіжний клапан. 2. Не дотримуються вимоги техніки безпеки.

Норматив № 99. Розгортання, пуск мотопомпи, забір води та подача на один напірний рукав діаметром 51 мм (66 мм)					
Вправу виконують 3 особи. Мотопомпа знаходиться біля водоймища, всмоктувальний, напірний рукава та сітка знаходяться біля мотопомпи. Рятувальне відділення шикується на відстані 1 м. За командою відділення приєднує до мотопомпи всмоктувальний та напірний рукава, опускає всмоктувальний рукав у водоймище, запускає двигун мотопомпи та проводить забір води. Початок: подано команду «Мотопомпу на водоймище встановити». Закінчення: мотопомпа встановлена на водоймище, час фіксується з моменту подачі води із напірного патрубка	3 хв 20 с	4 хв.	4 хв 20 с		
Норматив № 100. Встановлення мотопомпи МП-1600 на водоймище з під'єднанням двох рукавів з сіткою і пуском води					
Вправу виконують 2 особи. Мотопомпа встановлена на водоймище, двигун увімкнений. Рукав і сітка знаходяться біля мотопомпи. Обслуга шикується за 1 м від мотопомпи один за одним спиною до неї. Початок: подано команду «Мотопомпу на водоймище встановити». Закінчення: момент появи води з напірного патрубка насоса	1 хв 30 с	1 хв 40 с	2 хв		
Норматив № 101. Розгортання, пуск мотопомпи і заповнення поливо-мийної машини (ПМ) водою					
Мотопомпа М-600 (МП-800) на автопричепі знаходиться поблизу водо джерела поруч з поливо-мийною машиною. Розрахунок шикується перед машиною. За командою «Мотопомпу розгорнути!» працівники розгортають мотопомпу, запускають її і заповнюють водою цистерну ПМ. Виконання вправи завершується повним заповненням цистерни.	15 хв	16 хв	18 хв	1. Не витримана встановлена послідовність у розгортанні та запуску мотопомпи. 2. Відсутня герметичність у напірній лінії.	1. Відсутня герметичність у забірній лінії. 2. Мотопомпа не запущена.
Норматив № 102. Приготування дегазуючих і дезактивуючих розчинів					

Поливо-мийна машина на навчальному майданчику. Джерело води поруч. Дегазуючі (дезактивуючі) речовини у закритій тарі знаходяться поблизу машини. Розрахунок шикується перед машиною. За командою «До зарядки і приготування дегазуючого (дезактивуючого) розчину приступити!» працівники готують машину до зарядки, надягають засоби захисту, заповнюють цистерну водою, монтують циркуляційну лінію, засипають (заливають) розрахункову кількість дезактивуючої (дегазуючої) речовини, проводять циркуляцію (перемішування). Виконання вправи завершується доповіддю начальника ланки «Дегазуючий (дезактивуючий) розчин приготовлено!». для дегазуючого розчину для дезактивуючого розчину	 27 хв 22 хв	 32 хв 27 хв	 37 хв 32 хв	Не витримана встановлена послідовність проведення операцій;	Не працює одна із систем поливо-мийної машини; не проведено циркуляцію (перемішування).
Норматив № 103. Розгортання і підготовка поливо-мийної машини (ПМ) до роботи					
Поливо-мийна машина на навчальному майданчику. Особовий склад ланки надягає засоби захисту та шикується перед машиною. За командою «Машину для дегазації (дезактивації, дезінфекції) розгорнути!» працівники розгортають машину. Проводиться випробування системи. Виконання вправи завершується доповіддю начальника ланки про готовність до виконання робіт.	6 хв	7 хв	8 хв	1. При розгортанні машини на відкритій місцевості не враховано напрямок вітру. 2. У з’єднаннях комунікацій є теча. 3. Не витримана встановлена послідовність розгортання машини. 4. Не проведено огляд обладнання та усунення	1. Не працює насос. 2. Не працює один із брандспойтів.

				виявлених несправностей.	
Норматив № 104. Згортання поливо-мийної машини (ПМ) у «похідне» положення».					
Поливо-мийна машина розгорнута на навчальному майданчику. Особовий склад ланки надягає засоби захисту та шикується перед машиною. За командою «Машину згорнути!» працівники згортають машину. Виконання вправи завершується доповіддю начальника ланки про завершення згортання машини та готовність до руху.	7 хв	8 хв	9 хв	1. Не витримана встановлена послідовність згортання машини. 2. Не змазана різьба штуцерів і не поставлені заглушки. 3. Не протерто ганчір'ям знімне спеціальне обладнання. 4. Неправильно укладено обладнання.	1. Після роботи не проведена промивка рідинних комунікацій і рукавів з брандспойтами. 2. Не оброблені «забруднені» рукави та інше обладнання.
Норматив № 105. Розгортання, пуск мотопомпи і заповнення цистерни авто розливальної станції АРС-14 (АРС-12У) водою					
Вправу виконують 2 особи. Мотопомпа знаходиться у кузові машини. Машина поблизу джерела води. Обслуга вишикувана перед машиною. За командою обслуга встановлює мотопомпу, проводить пуск і заповнює цистерну АРС-14 водою. Початок: подано команду «Мотопомпу розгорнути». Закінчення: повне заповнення цистерни АРС-14 водою. мотопомпи потужністю до 600 л/хв мотопомпи потужністю до 1000 л/хв	 9 хв 8 хв.	 10 хв 9 хв.	 12 хв 11 хв.	1. Не витримана встановлена послідовність у розгортанні та запуску мотопомпи. 2. Відсутня герметичність у напірній лінії.	1. Відсутня герметичність у забірній лінії. 2. Мотопомпа не запущена.
Норматив № 106. Розгортання та підготовка авто					

розливальної станції АРС-14 (АРС-12У) до роботи					
Станція знаходиться на навчальному майданчику. Розрахунок надягає засоби захисту та шикується перед машиною. За командою «Станцію розгорнути!» працівники повністю розгортають спеціальний автомобіль. Проводиться випробування системи. Виконання вправи завершується доповіддю начальника розрахунку про готовність до виконання робіт. *Примітка: при заміні розпилювачів у АРС-12У, АРС-14 час на виконання нормативу збільшується на 2 хвилини.* *при розгортанні АРС-12У, АРС-14 розрахунком у кількості 2 осіб час збільшується на 1 хвилину 30 секунд.* для дезактивації струменем води (три робочих місця) для дегазації, дезактивації, дезінфекції (чотири робочих місця) для дегазації місцевості (насадка спереду) для дегазації місцевості (насадка ззаду)	 4 хв. 30 с 5 хв 4 хв 1 хв. 20 с	 5 хв 5 хв. 30 с 4 хв. 20 с 1 хв. 30 с	 6 хв 6 хв. 30 с 5 хв 2 хв	1. При розгортанні машини на відкритій місцевості не враховано напрямок вітру. 2. У з'єднаннях комунікацій є теча. 3. Не працює один ствол. 4. Не відкритий люк горловини цистерни АРС.	1. Не працює насос. 2. Не працюють два стволи і більше.
Норматив № 107. Розгортання та підготовка дезінфекційно-душового автомобіля ДДА-66 (ДДА-53) до роботи					
Автомобіль знаходиться на навчальному майданчику. Забір води проводиться з природного водоймища (ємності). Розрахунок надягає засоби захисту та шикується перед машиною. За командою «Автомобіль розгорнути!» працівники повністю розгортають спеціальний автомобіль. Час на розгортання ємкості і заповнення її водою не враховується. У зимовий час припускається початкова заправлення котла гарячою водою. Виконання вправи завершується до досягнення тиску 4 кгс/см кв. в котлі ДДА, подачею води на душові сітки і пари до дезінфекційної камери та доповіддю начальника розрахунку про готовність до виконання робіт. Літній період Зимовий період	 40 хв 45 хв	 45 хв 50 хв	 55 хв 1 год	1. При розгортанні машини на відкритій місцевості не враховано напрямок вітру. 2. У з'єднаннях комунікацій є теча.	1. Не відкриті отвори в підлозі камер ДДА для стікання конденсату. 2. Не працює пароструминний елеватор. 3. Не перевірена надійність роботи запобіжних клапанів. 4. Котел не заповнений водою.

Норматив № 108. Розгортання польової лазні з використанням ДДА-66, АРС-14					
Техніка знаходиться на майданчику. Забір води проводиться від АРС-14.Час на розгортання АРС-14 і заповнення її водою не враховується. Вправа включає послідовне виконання усіх елементів розгортання і закінчується подачею води на душові сітки і пари до дезінфекційної камери. У зимовий час допускається початкова заправка котла гарячою водою. Початок: подано команду «Польову лазню розгорнути». Виконання вправи завершується доповіддю начальника розрахунку про готовність до роботи.	45 хв	51 хв	1 год	1. Порушено послідовність розгортання. 2. Недостатнє заповнення котла водою.	
Норматив № 109. Ветеринарна обробка сільськогосподарських тварин вологим способом					
Умовно уражена тварина знаходиться в станку для обробки. Два працівника одягають протигази і захисні рукавиці та стають по обидва боки станку. Щітки для обробки у руках. Дезінфекційна установка готова до подачі розчину в систему. За командою «До ветеринарної обробки приступити!» працівники розпочинають ветеринарну обробку тварини. Виконання вправи завершується доповіддю про завершення обробки тварини. *Розхід розчину на одну голову крупної рогатої худоби, коней – 30 л.* *Розхід розчину на одну голову молодняка крупної рогатої худоби, коней, свиней овець – 10 л.* одної голови крупної рогатої худоби, коней: одної голови молодняка крупної рогатої худоби, коней, свиней овець:	5 хв 3 хв	7 хв 4 хв	9 хв 5 хв	Неповне і нерівномірне змочування розчином шерстяного покрову тварини.	1. Затікання розчину у вуха та очі тварини. 2. Недотримання вимог техніки безпеки, робота без засобів індивідуального захисту.
Норматив № 110. Обробка посівів сільськогосподарських культур					
Агрегат заправлений робочим розчином. Двигун трактору працює. Погодні умови сприяють обприскуванню посіві (відсутні опади, вітер до 5 м/с).				Неповне змочування рослин розчином.	1. Не відрегульована система

За командою «До обробки посівів приступити!» працівники одягають респіратори (протигази), захисні рукавиці і розпочинають обробку посівів. Виконання вправи завершується доповіддю про завершення обробки посівів. продуктивність обробки: обприскувач навісний комбінований типу ОНК-Б: обприскувач вентиляційний тракторний типу ОВТ-1: обприскувач захищеного ґрунту типу ОЗГ-120: обприскувач ранцевий типу РДП-3:	 2,6 га/год 8 га/год 290 м^3/год 0,1 га/год	 2,4 га/год 7 га/год 270 м^3/год 0,08 га/год	 1,8 га/год 5 га/год 250 м^3/год 0,06 га/год		розпилення. 2. Недотримання вимог техніки безпеки, робота без засобів індивідуального захисту.
Норматив № 111. Закривання герметичних дверей (воріт) і ставень аварійного виходу зі сховища					
Працівники знаходяться у сховищі. За командою «Захисну споруду закрити!» працівники закривають герметичні двері, ворота і ставні аварійного виходу. для сховищ з дверима: для сховищ з воротами:	 30 с 1 хв	 45 с 1 хв 15 с	 60 с 1 хв 30 с	1. Запори воріт і ставень закриті не повністю. 2. Використовувався додатковий інструмент.	1. Працівники не знають обов'язків особового складу ланки. 2. Працівники не знають правил утримання сховищ.
Норматив № 112. Перевірка сховища на герметичність					
Працівники знаходяться у сховищі. За командою «Сховище на герметичність перевірити!» працівники закривають всі двері (ворота), ставні, герметичні клапани на повітропроводах витяжних систем, стопорять клапани надлишкового тиску, включають вентиляційне обладнання припливної системи повітропостачання в режимі чистої вентиляції, виявляють місця і усувають причини витоку повітря.	35 хв	45 хв	55 хв	1. Не визначені обов'язки особового складу. 2. Виявлені не всі місця витоку повітря, не усунуті причини.	1. Працівники не знають порядку своїх дій. 2. Не створений підпір повітря у сховищі у нормативний час.
Норматив № 113. Розгортання мобільного (пересувного) пункту харчування					

Майно та інвентар знаходяться на автотранспорті. Працівники вишикувані перед машинами. Майданчик для розгортання підготований заздалегідь. За командою «До розгортання пункту приступити!» працівники розгортають пункт відповідно до схеми. Доповідь керівника пункту про виконання завдання.	1 год	1 год 30 хв	1 год 50 хв	Нечітка організація робіт.	Оснащеність майном, обладнанням та інвентарем нижче 80%.
Норматив № 114. Розгортання мобільного (пересувного) пункту продовольчого забезпечення					
Майно та інвентар знаходяться на автотранспорті. Працівники вишикувані перед машинами. Майданчик для розгортання підготований заздалегідь. За командою «До розгортання пункту приступити!» працівники розгортають пункт відповідно до схеми. Доповідь керівника пункту про виконання завдання.	1 год	1 год. 5 хв	1 год 15 хв	Нечітка організація робіт.	Оснащеність майном, обладнанням та інвентарем нижче 80%.
Норматив № 115. Розгортання (встановлення) намету табірного солдатського					
Вправу виконують 4 особи. Намет упакований і розташований біля спеціально обладнаного наметового гнізда. За командою: встановити намет на наметове гніздо, закріпити і натягнути його за допомогою кутових стійок. Початок: подано команду «Намет встановити». Закінчення: доповідь «Готовий».	4 хв	6 хв	8 хв	1. Неправильно обрано місце розгортання. 2. Слабо натягнуті розтяжки. 3. Намет встановлено з перекосом.	У ході розкладання намет чи його розтяжки були пошкоджені.
Норматив № 116. Згортання намету табірного солдатського					
Намет розгорнутий. Особовий склад вишикуваний за 2 м від намету. За командою: згорнути намет та укласти його. Початок: подано команду «Намет згорнути». Закінчення: доповідь «Готовий»	3 хв	5 хв	7 хв		
Норматив № 117. Розгортання (встановлення) намету					
Намет упакований і розташований на завчасно підготовленому майданчику. Особовий склад вишикуваний за 2				1. Порушено послідовність	Намет встановлений

м від майданчика. За командою: встановити зовнішній і внутрішній намети, навісити утеплювач, встановити рами і підрамники, встановити печі. Початок: подано команду «Намет встановити». Закінчення: доповідь «Готовий». санітарно-технічний уніфікований (далі - УСТ-56) 4 особи 6 осіб санітарно-барачний уніфікований (далі - УСБ-56) 6 осіб 8 осіб	 22 хв 18 хв 30 хв 20 х	 25 хв 20 хв 35 хв 22 хв	 28 хв 22 хв 39 хв 24 хв	встановлення намету. 2. Не закріплено внутрішній намет і стінки утеплювання. 3. Допущено падіння намету при його встановленні.	неправильно і для усунення помилок його необхідно знову згорнути і розгорнути
Норматив № 118. Згортання намету					
Намет розгорнутий. Особовий склад вишикуваний за 2 м від намету. За командою: зняти рами, підрамники, утеплювач, зовнішній і внутрішній намети, такелаж, згорнути і упакувати намет у спеціальний чохол. Початок: подано команду «Намет згорнути». Закінчення: доповідь «Готовий». УСТ-56 4 особи 6 осіб УСБ-56 6 осіб 8 осіб	 15 хв 6 хв 25 хв 8 хв	 20 хв 7 хв 30 хв 9 хв	 24 хв 9 хв 34 хв 11 хв	1. Допущено падіння намету при його згортанні. 2. Порушено послідовність згортання намету.	Пошкоджено намет або приладдя до нього.

Завідувач обласних та міста Івано-Франківська
курсів удосконалення керівних кадрів Є.Т. Піндус